

ȘTIAȚI CĂ DIN ANUL 1942

LA LONDRA, CHURCHILL ȘI MOLOTOV AU INCLUS
ROMÂNIA ÎN SFERA DE INTERES SOVIETIC,
CU DREPT DE CONTROL MILITAR ȘI POLITIC ?

CRONICA SECOLULUI XX

ÎNCEPE MAREA COTITURĂ A RĂZBOIULUI MONDIAL

ATAAC LA SEVASTOPOL

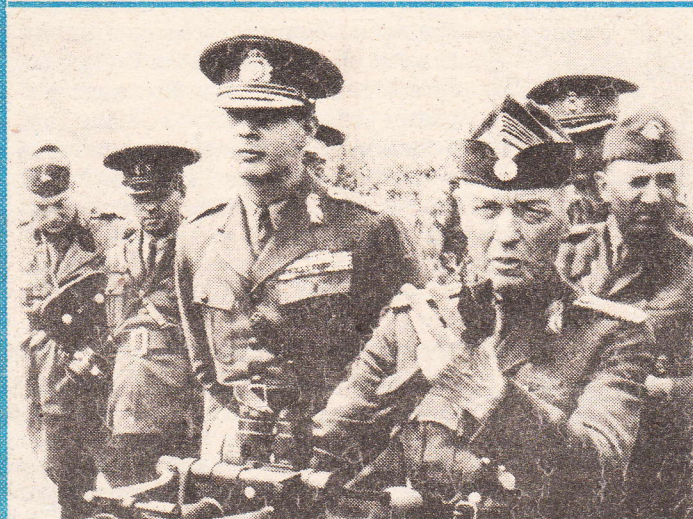
NUMAI ÎNTR-UN AN
BILANȚ TRAGIC

157 572

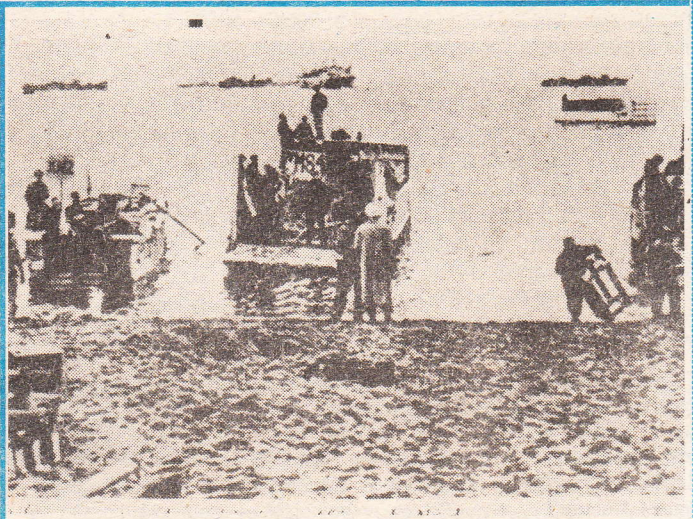
OFITERI ȘI OSTAȘI
ROMÂNI
MORȚI, RĂNIȚI,
DISPĂRUȚI

ÎN MUNȚII CAUCAZ

REGELE ȘI MAREȘALUL PE FRONT

DEBARCAREA ÎN AFRICA DE NORD

ANII 1900 - 2000
ÎN FOILETOANE

Nr. 4
Lei 150

ANUL
1942

Pe atunci se cânta "Frumos ești București!"

Am stat de vorbă cu un bucureștean care a trăit din plin viața Capitalei în anii începutului de deceniu cinci. Este dl. Manole Filitti, doctor în drept, președinte al Jockey-Clubului, totodată sportiv pasionat. I-am adresat patru întrebări, ne-a răspuns cu amabilitate:

1. Era mai frumoasă Capitala în anii '40 ?

Purtând astăzi povara a peste 80 de ani, am multe amintiri de împărtășit. Lesne de înțeles cu ce ochi de îndrăgostit priveam Bucureștii acelor ani, totul mi se părea frumos. Dar, obiectiv vorbind, limpede pot să afirm că orașul nostru de atunci era mai arătos decât cel de acum. În primul rând era mai restrâns și mult mai îngrijit, având în frunte primari destoinici care beneficiau de fondurile necesare unei bune gospodării. Se deschisese de curând zona lacurilor, la realizarea căreia au trudit cu gust și folos edili sau artiști, precum N. Caranfil, O. Doicescu, H. Creangă, Mac Constantinescu. Ne-au lăsat o moștenire de preț și ne bucurăm încă și azi de ea. Chiar dacă au venit anii de război, cu restricții materiale, camuflaj și atâtea altele, Capitala rămăsese un oraș cu care te puteai mândri. În două cuvinte, nu degeaba se cânta pe atunci șlagărul "Frumos ești București!"

2. Ce personalități puteau fi întâlnite și unde anume ?

Păi la tot pasul! Depindea încotro o apucați. La Ateneul Român, concertau George Enescu, George Georgescu, Mihail Jora, Cella Delavrancea, Dinu Lipatti. În aula Fundațiilor Regale țineau conferințe Nicolae Iorga, Nae Ionescu, Mircea Vulcănescu, Tudor Vianu, Camil Petrescu. În preajma cafenelelor și a marilor bodegi întâlneai scriitori, ziariști și actori de marcă, așa cum erau Puiu Iancovescu, Ion Minulescu, Ionel și Păstorel Teodoreanu, Tudorică Mușatescu, Nicu Carandino, Pamfil Șeicaru, Șerban Cioculescu, Micaela Catarigi, soții Scarlat

Ne împărtășește din amintirile sale, un vechi bucureștean, d-l Manole Filitti

și Dida Calimachi. Să nu uit și atmosfera deosebită care domnea la Jockey-Clubul Român. Aici își dădeau întâlnire sarcasticul Constantin Argetoianu, aristocraticul Barbu Catargi, vârtejul care era generalul Dombrovski, inteligențe scilpitoare ca Ionică Rosetti Bălănescu, Filip Lahovary sau Victor Slăvescu, diplomați de valoare unor Raoul Bossy, Alexandru Cretzianu, Fred Nanu sau Barbu Știrbey, iar din lumea pictorilor, nelipsiți erau Togo Catargi și Theodor Pallady. În zilele de curse, pe hipodromul Băneasa semneau prezența generalii George Manu și George Moruzi, colonelul G. Capșa, juristul Emil Ottulescu și atâtea alții. Iată, am înșirat până aici 41 de nume și cifra e departe de a cuprinde toate personalitățile ce-ți ieșeau aproape zilnic în cale.

3. Despre sport ce ne puteți spune?

Sportul era altfel decât cel din ziua de azi. O activitate entuziastă, nelucrativă, grupând oameni pe relații de prietenie. Așa

era și Tenis-Clubul Român, unde jucam rugby alături de Chrissovelony, frații A. și Șt. Balș, printre alții, ultimul fiind astăzi membru de onoare al Academiei Române, arhitect cu realizări remarcabile. Dar câți nu erau? Clubul nostru mai avea secții de natație, ștrandul Bragadiru fiindu-ne vecin, apoi sporturile de iarnă, schiul și hocheiul, mai ales, unde TCR-ul, cu Băzu Cantacuzino în frunte, se lupta în eternele derby-uri cu Telefon-Club. Și bineînțeles, secția de tenis, glorioasă, care ne dădea numele. Pe terenurile parcului din strada Staicovici, aceleași care poartă azi numele de Progresul, cu câțiva ani mai înainte văzusem, adolescent fiind, demonstrația făcută de W. Tilden, marele campion american. Jucând cu Gică Poulieff, l-a învins ușor, 6-1 dacă nu mă înșel, dar campionul nostru dăduse multe mingi înapoi. La terminare, Tilden l-a felicitat: "Bravo d-le Poulieff, dar acum mai joc cu d-ta un *game* de plăcere..." Au intrat ambii pe teren, Tilden a servit imparabil patru "ași" la rând. Ghem câștigat la zero!

4. ...Dar despre frumoasele bucureștence?

E întrebarea cea mai gingașă. Bucureștence frumoase, care făceau deci și orașul frumos. Răspund cu sfială și cu rugămintea de a fi iertat pentru eventuale omisiuni. E vorba, așadar, numai de câteva frumoase din amintirea mea: doamnele Marioara Miculescu Prăjescu, Elenuța Leonte, Sanda Drăghici, Jeana Peretz, Mica Frumușanu, Anișoara Leasca, Tutu Georgescu, și câteva actrițe minunate ca Dina și Tanți Cocea, Virginica Popescu, Lisette Vereea și "on the top" Elvira Godeanu. Regret că nu m-ați întrebat și de doamnele numai deștepte...

A consemnat
Rd.V.

Constantin Em., Ploiești. Nu avem "preferințe" în relatarea evenimentelor prezentate. Dimpotrivă, ne-am propus, și păstrăm linia obiectivă a relatărilor. Munca noastră de redactare, în special selecția datelor și faptelor la care ne referim, cât și controlul din 2-3 surse, se face cât se poate de riguros. Materialul de prelucrat este enorm, astfel că riscul unor omisiuni de mai mică importanță rămâne inevitabil.

Simon Ad., Brașov. Situația evreilor din România în anii celui de al doilea război mondial, problema care vă interesează în mod special, este amănunțit tratată în lucrarea "Emigrarea populației evreiești..." de dr. I. Calafeteanu, N. Dinu și T. Gheorghe, apărută recent în editura Silex-București.

Popa Sergiu, București. Gabriel Péri, la care am făcut referire în numărul trecut, avea vârsta de 39 de ani când a fost executat de naziști, în 1941. Membru al Rezistenței franceze, fusese de profesie ziarist, de asemenea deputat al Frontului popular, reprezentând fracțiunea comunistă.

Niculescu Sanda, București. Numai lipsa de spațiu ne-a făcut să nu includem pe lista cărților apărute în 1941 și romanul "Un port la Răsărit" de Radu Tudoran. Un succes editorial, urmat la scurte intervale de altele, ca "Anotimpuri" (1943) și "Flăcări" (1945), care l-au avansat pe autor în prima linie

NE-AU SCRIS...

a preferințelor publicului cititor. Din păcate, o anumită interpretare a fenomenului politic, exprimată în scrierile sale, l-a așezat ulterior pe Radu Tudoran, pentru aproape un deceniu, printre scriitorii "interziși". A revenit romanul pentru tineret "Toate pânzele sus!" după în 1992, majoritatea cărților lui Radu Tudoran fuseseră reeditate sau în curs de retipărire.

Gavrilăscu I., București. Când a debutat George Vraca? Imediat după absolvirea Conservatorului, în 1919. A fost debutul teatral al marelui actor, cântărea și un film cinematogetic, în 1925, cu filmul mut "Datorie și sacrificiu". Primul film sonor - "Televiziune. Ce va fi mâine?" 1931.

Pavlovici D., Iași. Subscriem la sugestia dv. În acest număr, am lărgit pe cât posibil rubrica "Memento". Promitem mai multe referiri la sport, în viitor.

RECTIFICARE

În numărul 3 al revistei noastre au apărut trei greșeli de corectură în pag.3: la articolul "Primul război planetar", paragraful 2, rândul 7 trebuie citit "1,7 miliarde" în loc de "1,7 milioane", iar la rubrica "Salarii", salariul mitropoliților este de 44 000 lei, iar al primului-ministru de 62 000 lei.

Anul 1942 - placă turnantă pentru victoria aliaților în cel de al II-lea război mondial

Una din cele mai importante schimbări se produce în războiul naval dintre Germania și Anglia. În timp ce din septembrie 1939 până la sfârșitul anului 1941 submarinele germane scufundă 8 000 000 tone de vase britanice, în cea mai mare bătălie din 1942 flota engleză pierde numai 800 000 de tone. Reacția engleză devine mult mai activă și mai metodică, în timp ce vasele de escortă sunt din ce în ce mai mult dotate cu radar "centimetric", ceea ce permite o detectare mai rapidă și mai precisă a submarinelor inamice. În octombrie 1942, Reichul pierde 13 submarine, pe care nu le mai poate înlocui curând, în timp ce americanii au ajuns să construiască un distrugător pe zi. Aliații își pregătesc o superioritate navală, (8 000 000 tone), în măsură să devină o forță hotărâtoare (transporturi navale sigure de armament, echipament, oameni și aprovizionare, din S.U.A. în Europa), de sute și chiar mii de vase pentru fronturile aliaților, pe oceane și mări. Îndeosebi pentru debarcările masive în Africa de Nord, Sicilia și, mai ales în Normandia.

In Uniunea Sovietică, Hitler a angajat de la început grosul forțelor sale armate: 4 600 000

efective umane, plus 900 000 din România, Finlanda și Ungaria, circa 4 000 de tancuri și 4 000 de avioane. Uniunea Sovietică posedă la începutul atacului-surpriză hitlerist 2 680 000 de oameni, 1 475 tancuri și 1 540 avioane. După succesele fulgerătoare din 1941 și prima jumătate a lui 1942, deși avea avertismentul nereușitei din fața Moscovei, comandamentul german își fixează ca obiectiv fluviul Volga și cucerirea orașului Stalingrad, important centru industrial și de comunicații. Pentru ambele tabere, Stalingradul apare ca un simbol. Sovieticii consideră reușita luptei pentru menținerea Stalingradului ca decisivă pentru înfrângerea hitlerismului, iar lui Hitler denumirea acestui oraș legată de numele lui Stalin îi apare ca o sfidare. Armata a 6-a germană, comandată de mareșalul von Paulus, ajunge în septembrie la Stalingrad. Se angajează într-o bătălie feroce cu Armata roșie și reușește să intre în oraș unde trupele sale se angajează în lupte crâncene, la baionetă și grenadă, pentru fiecare stradă și casă. Rușii contraatacă masiv de la Nord și de la Sud. În noiembrie și decembrie, pe ger (minus 25-30 de grade) încercuiesc 300 000 de militari ai Axei, inclusiv români. De aici începe dezastrul german, suferințele și jertfele, dar și îndoielele, valabile și pentru Hitler, care le transformă în demență paranoică. Simte apăsarea mării cotituri care se apropie.

Bătălia navalo-aeriană americano-japoneză de la Midway (mai-iunie 1942), câștigată net de americani, ca o mare revanșă pentru atacul-pirat japonez de la Pearl Harbour din decembrie 1941, devine marea turnantă a războiului din Pacific. Cu toată opoziția japoneză fanatică, ajunsă până la stadiul de "kamikaze" (autosacrificiu pentru a lovi direct și sigur adversarii din minisubmarine sau din avioane), nu pot fi oprite primele raiduri aeriene americane deasupra Insulei nipone și a marilor orașe japoneze, în frunte cu Tokyo. Japonezii încep și ei să se îndoiască de forța armatelor lor, însă fanatismul ce-i caracterizează este fără limită, căci în ciuda unor mari înfrângeri și sacrificii ei vor rezista încă aproape trei ani până când să se hotărască să capituleze.

1942 a fost anul mării cotituri a războiului manifestată pe toate fronturile, european, african și asiatic. Mari evenimente care anunță modificări importante pentru viitorul apropiat, în favoarea aliaților.

Stalin cere cu insistență britanicilor încă din iulie 1941 deschiderea unui al doilea front în Europa de vest pentru a ușura rezistența sovietică în fața nemților. Roosevelt înclină să satisfacă dorința lui Stalin acceptând o debarcare rapidă pe coastele Franței, în timp ce Churchill este favorabil unui atac combinat în Norvegia și Africa de Nord. În acest timp, în Africa de Nord se dau lupte grele. "Afrika Korps" și italienii conduși de mareșalul Rommel înfruntă pe aliații comandați de generalul Montgomery. La El-Alamein confruntarea este extrem de dură. Aliații pierd mai mulți soldați, însă deruta Axei este totală. Unitățile acestora se retrag spre vestul Africii. În noiembrie 1942 se deschide cel de-al doilea front, dar în Africa de Nord, așa cum a dorit Churchill, propunere la care s-a aliat până în cele din urmă și Roosevelt. De altfel, comandantul trupelor debarcate este un general american: Dwight Eisenhower. O sută de mii de soldați, cei mai mulți americani, asigură succesul aliaților în Africa de Nord, deși nemții debarcă și ei în Tunisia, regiune care a fost omisă, din eroare, în planul strategic american.

După marile pierderi suferite de armata română la trecerea Nistrului și cucerirea Odesei, începutul anului 1942 părea că va aduce o dezangajare a armatei noastre, rămânând pe frontul antisovietic numai 54 317 militari. Însă la presiunea lui Hitler, comandamentul german obține o substanțială sporire a efectivelor românești în vederea trimiterii acestora la Stalingrad, în Crimeea și Caucaz.

Se intensifică protestele civile, și chiar unele militare, împotriva continuării războiului alături de Axă. Li se alătură partide de toate orientările și chiar unii generali români, dintre care și generalul Ilie Șteflea, șeful Marelui Cartier General. Acesta adresează mareșalului Ion Antonescu și generalului Arthur Hauffe, șeful misiunii militare germane din România, un raport și o scrisoare privind nerespectarea promisiunilor germane de angajare a forțelor române în conformitate cu capacitatea lor operativă, situație care a dus la mari pierderi. Mareșalul Ion Antonescu îi trimite generalului Ilie Șteflea o telegramă în care îi scrie printre altele: "...Răspunderea în fața istoriei o port eu pentru că nu am făcut mai mult decât am făcut, pentru a împiedica masacrarea armatelor, datorită ușurinței cu care a procedat conducerea germană, a lipsei de prevedere și a impasivității cu care a primit semnalele noastre de alarmă."

Mareșalul Antonescu adresează feldmareșalului Erich von Mannstein o scrisoare în termeni violenți (pe care o publicăm în pag. 20) protestând împotriva molestării ofițerilor și soldaților români.

În arhiva Ministerului Apărării Naționale, în dosarul 2/110, fila 11, se raportează că "în timpul retragerii de la Stalingrad soldații germani loveau cu baioneta peste mâini pe soldații români care căutau să urce în camioanele germane. La 23 noiembrie, mai mulți militari români care se retrăgeau de pe poziție au fost împușcați de nemți."

Războiul cu legile lui drepte și nedrepte, cu reușite și erori, cu victorii și înfrângeri, cu martiri și supraviețuitori, va continua de la sfârșitul anului 1942, încă doi ani și jumătate.

Dar, acum să citim ce s-a întâmplat în 1942!

P.N.Ț. și P.N.L. protestează

Reluând dialogul epistolar din anul precedent, Iuliu Maniu, președintele Partidului Național Țărănesc și Dinu Brătianu președintele Partidului Național Liberal, reprezentând în mod practic opoziția față de guvernul totalitar al

Iuliu Maniu

Dinu Brătianu

vremii, adresează un nou memoriu marelui Antonescu, prin care protestează împotriva continuării războiului dincolo de Nistru și cere retragerea trupelor române în țară. Redăm un fragment din acest memoriu:

"Războiul actual nu poate fi popular dacă este împins prea mult în afara hotarelor țării. Apoi, opinia publică românească nu admite imensele sacrificii ce face România, decât dacă ar fi asigurată că ele duc la

reîntregirea țării... Retrageți trupele din Rusia, pe care Germania le poate ușor înlocui. Reconstituiți armata, refăcând cadrele și armamentul, îndreptați situația economică și financiară a țării... Numai în acest mod o vom

putea reîntregii și o vom emancipa de influența străină, ca astfel să avem o țară liberă și stăpână pe destinele ei. Atunci vom putea rezolva relațiile noastre internaționale, având în vedere în primul rând necesitățile naționale".

Cu această ocazie, conducătorii celor două partide atrag atenția asupra faptului că "Ungaria nu se sfiște să afirme că va lua de la România și restul Ardealului și Banatul, iar Bulgaria și Dobrogea".

Carnajul de la Brașov

În după amiaza Anului Nou, brașovenii de la poalele Tâmpiei au fost martorii unei veritabile tragedii umane. Un anume Vasile Costea, în vârstă de 37 de ani, pensionar al clinicii de boli nervoase, izbutește să evadeze și, sub imperiul unei puternice crize de nebunie, se dezlănțuie cu o furie incredibilă asupra celor întâlniți în cale. Și cum lângă clinică se află un azil de bătrâni, intră în curtea acestuia, înarmat cu o blană de lemn, și lovește fără milă în dreapta și în stânga, omorând patru bătrâne și rănind alte trei. Printre victime se află și Varvara Ion, care împlinise cu câteva luni mai înainte vârsta venerabilă de 102 ani. Și poate carnajul ar fi continuat dacă gardienii n-ar fi făcut uz de armă. Doar zgometele puștii l-au putut aduce pe nebun la realitate. A fost pus imediat în cămașa de forță.

STOMACUL CAPITALAIEI

Ce nevoie de legume are populația Bucureștiului, în jur de aproape un milion, în anul 1942 ?

Iată o statistică prezentă în presa vremii :

- 10 milioane kg roșii
- 25 milioane bucăți ardei grași
- 5 milioane legături de țeline
- 90 milioane verze albe
- 40 milioane verze roșii
- 20 milioane legături morcovi

Din păcate, cantitățile de cartofi lipsesc.

Cum ar arăta, azi, o asemenea statistică ?

pe front

3. În Crimeea, la Sevastopol, brigada de vânători de munte comandată de generalul Mihail Lascăr cucerește, după lupte crâncene, punctul strategic Capella. Comandantul român este decorat de Führer cu însemnele Crucii de cavaler a "Crucii de Fier".

6. Printr-o acțiune decisivă, o brigadă românească de cavalerie lichidează o grupare sovietică debarcată la sud-vest de Feodosia, în raionul Sudak.

- De la începutul războiului, aviația și artileria antiaeriană română au distrus 792 avioane sovietice, 345 dintre acestea în cursul unor lupte aeriene directe.

17. Pe frontul de la Sevastopol, forțele române și germane au respins contraatacurile sovietice, pricinuind adversarului pierderi grele.

19. După lupte înverșunate, trupele germane și române, acționând sub comanda generalului Erich von Mannstein, recuceresc orașul-port Feodosia.

31. Ostașii români continuă să ducă lupte grele în Crimeea (Sevastopol, Eupatoria și Peninsula Kerci), precum și la sud-est de Harkov, pentru lichidarea breșei făcute de sovietici în zona Izium și respingerea lor la est de Doneț.

Afișe semnificative

În București apar pe ziduri, pe stâlpi și în tramviale afișe care avertizează:

- LIMBĂ LUNGĂ CINE ARE, CINCI ANI VA SĂPA LA SARE.
- CINE RISIPEȘTE PÂINEA SLĂBEȘTE REZISTENȚA FRONTULUI INTERN.
- ACOLO UNDE SE AFLĂ BAIONETA SOLDATULUI ROMÂN, ACOLO SUNT FRUNTARIILE ȚĂRII.

Evenimente interne

1. De Anul Nou, membrii guvernului și ai Corpului diplomatic acreditat la București prezintă felicitări regelui Mihai I și reginei-mamă Elena.

- Cu prilejul Noului An, Adolf Hitler oferă cadou mareșalului Ion Antonescu un automobil Mercedes-Benz, ultramodern, cu o lungime de 6 metri, o greutate de 4,3 tone și o viteză de 160 km/oră. Mașina purta numărul B-1942.

4. Depunerile la "Ajutorul de iarnă" se ridică până la începutul anului la suma de 210 milioane lei. Acțiunea continuă.

- La "Teatrul de Azi" (sală "Bitolia") continuă cu succes revista "Eu și Stalin", de Ion Vasilescu. În rolurile principale: Silly Vasiliu și Al. Giugaru.

6. Un nou regim al pâinii în Capitală: 300 gr. pe zi de persoană, pe bază de cartelă. Două zile pe săptămână "va trebui să se consume numai mămăligă".

8. Prima ședință de lucru a Academiei Române pe 1942. Fac importante comunicări Ion Simionescu, președintele înaltului forum, Grigore Antipa, Alexandru Lapedatu, Dimitrie Pompei și Ion Petrovici.

9. Federația Națională a Presei din provincie omagiază memoria gazetarilor căzuți eroic pe câmpul de luptă: Pompiliu Ionescu, Alexandru Pogonat și Nicolae Murărașu.

14. Se inaugurează linia feroviară Odessa - Bugaz (72 km).

21. Curtea Marțială din București îl condamnă la 5 ani muncă silnică pe Anton Ionel Mureșanu, directorul ziarului "Ardealul", pentru "injurii la adresa Conducătorului Statului".

23. Generalul de divizie Constantin Pantazi este numit ministrul apărării naționale, funcție girată până acum de către mareșalul Ion Antonescu.

25. 14 persoane, printre care și fostul ministru Eugen Titeanu, sunt internați în lagăr pentru "o viață de petreceri dezordonată și răspândirea de știri nereserioase".

26. Pe durata războiului, chiriașii nu pot fi evacuați timp de 6 luni pentru neplata chiriilor.

29. Mareșalul Ion Antonescu este decorat cu Marea Cruce cu Spade a Ordinului "Trandafirul Alb", decernată de președintele Finlandei, Risto Ryti.

31. Valorificarea stufului din Delta Dunării, "o problemă de însemnătate europeană" în discuția unor tratative economice româno-germane de la Viena.

"Soluția finală" continuă

Această soluție, idee a lui Joseph Goebbels, ministru nazist al propagandei, ca și a lui Heinrich Himmler, șef al Gestapoului, a început mai înainte de a lua proporțiile din 1942-1945. Exterminarea evreilor care se ascundea sub numele de "Soluția finală" începuse din anul 1941 când au fost lichidați 136 421 evrei, bărbați, femei și copii. Când unii soldați germani au reacționat la asemenea orori,

necesitatea exterminării evreilor. "Ura nazistă, scriu ziarele franceze, își atinge obiectivul propus: genocidul unui întreg popor", iar presa engleză apreciază la 11 000 000 numărul evreilor în lume.

Auschwitz (3 000 000 victime), Treblinka (750 000) și Maidanek (250 000) sunt doar trei crematorii din cele mai vehiculate nume de adevărate abatoare umane. Și câte altele?

Mii de evrei afiați la Auschwitz așteaptă trierea pentru muncă forțată sau gazare

Reinhard Heydrich, mâna dreaptă a lui Himmler, a răspuns că măsura este dură, dar dreaptă, pentru că lichidează "sub-umanitatea evreiască". O conferință ținută la Berlin s-a referit la cazul "metișilor de gradul I" care trebuie sterilizați.

Evreii valizi din teritoriile estice ocupate trebuie folosiți pentru construcții. Celorlalți le va fi aplicată eliminarea pur și simplu. O excepție se face pentru evreii germani în vârstă de peste 65 de ani, care în primul război mondial au fost răniți sau au primit decorația "Crucea de fier". Ei vor fi conduși la un câmp de concentrare special.

Hitler explică la Radio auditorilor germani

Declarația Națiunilor Unite

26 de state, inclusiv U.R.S.S. și China, semnează la Washington în ziua de 1 ianuarie o Declarație a Națiunilor Unite. Aliații reiau principiile afirmate în Carta Atlanticului, în 1941. Se hotărăște ca toate resursele Aliaților să fie folosite împotriva Axei. Nici pace cu condiții, nici armistițiu separat. Americanii preferă loviturile dure, iar britanicii diversiunile periferice în punctele slabe.

Producția de război crește

● În 1942 se încheie între S.U.A. și U.R.S.S. acorduri pentru livrarea către sovietici a următoarelor cantități de armament și materiale, în mod eșalonat, până la terminarea războiului:

17 000 avioane; 16 000 tancuri; 8 000 tunuri; 50 000 motociclete; 500 000 camioane; 510 000 mașini de teren "Jeep"; 450 000 tone explozibil; 4 000 cargoboturi; 1 000 000 tone neferoase, ș.a.

● Producția sovietică de armament crește de la indicele 100 în luna mai 1941 la indicele 210 în construcția de avioane, la 520 pentru tancuri, 633 la tunuri, în luna decembrie 1942. Deși se află în plin război U.R.S.S. transportă 1 500 de fabrici și uzine, și 10 milioane de muncitori, la sute de kilometri în spatele frontului.

● În 1942, Germania folosește 2 749 652 muncitori aduși la muncă forțată din toate țările ocupate, pentru fabricile de armament. Din aceștia 417 000 sunt prizonieri. În 1943 numărul acestor muncitori va fi de 5 093 000, din care 1 462 000 prizonieri.

● Tipurile de avioane se diversifică iar producția lor crește:

- intră în acțiune avionul anglo-american "Mustang", 635 km/h, 1 700 km rază de acțiune.

- sovieticii lansează avionul de vânătoare JAK-9, 600 km/h, 850 km rază de acțiune.

- Germania fabrică bombardierul Heinkel-177, cu torpile radiocomandate, folosit împotriva convoaielor navale aliate.

- Anglia reușește perfecționarea avioanelor de tip "Mosquito" care sub denumirea de NF II vor executa în luna mai 1942 cruntul bombardament asupra orașului Köln.

Evenimente externe

1. La Washington se constituie coaliția antihitleristă și se semnează "Declarația Națiunilor Unite" de către 26 de națiuni, lista aderanților rămânând deschisă.

2. În Germania mai sunt încă circa 130 000 de evrei.

3. Jean Moulin, șeful rezistenței franceze, delegat al generalului de Gaulle în Franța neocupată, este parasutat în Provence pentru a reuni mișcările de rezistență sub autoritatea comitetului de la Londra.

4. Japonezii ocupă Manila, capitala Filipinelor.

6. Președintele F.D.Roosevelt cere Congresului american un credit pentru construirea a 125 000 avioane, 75 000 de tancuri, 53 000 de piese artilerie și 8 000 000 tone nave.

7. Președintele Roosevelt prezintă Congresului cel mai mare buget al S.U.A. din toate timpurile: 558,927 miliarde dolari.

8. Contraofensiva armatei sovietice în Crimeea.

9. Japonezii debarcă în insula Borneo din arhipelagul malaez.

11. Submarinele germane încep pătrunderea înspre largul coastelor americane din Oceanul Atlantic.

14. La Washington se încheie conferința "Arcadia" care

definitivează planul debarcării aliate în Africa de Nord.

15. 21 de țări centrale și sudamericane hotărăsc intrarea în război alături de Aliați.

16. Jawaharlal Nehru devine președintele Congresului indian, urmând marelui revoluționar Mahatma Gandhi.

17. Actrița americană Carole Lombard și mama sa pier într-un accident de avion al companiei TWA, împreună cu alte 22 de persoane.

18. Japonezii bombardează Singapore și debarcă în Noua Guinee.

23. Metroul parizian a efectuat în anul 1941 o medie de 3 500 000 călători zilnic.

26. În Irlanda de Nord sosește primul corp expediționar al armatei americane, circa 7000 de soldați și ofițeri, pentru a se alătura forțelor engleze.

- Generalul Charles de Gaulle a plecat în S.U.A. pentru tratative.

28. Unități germane și italiene reocupă portul libian Benghazi.

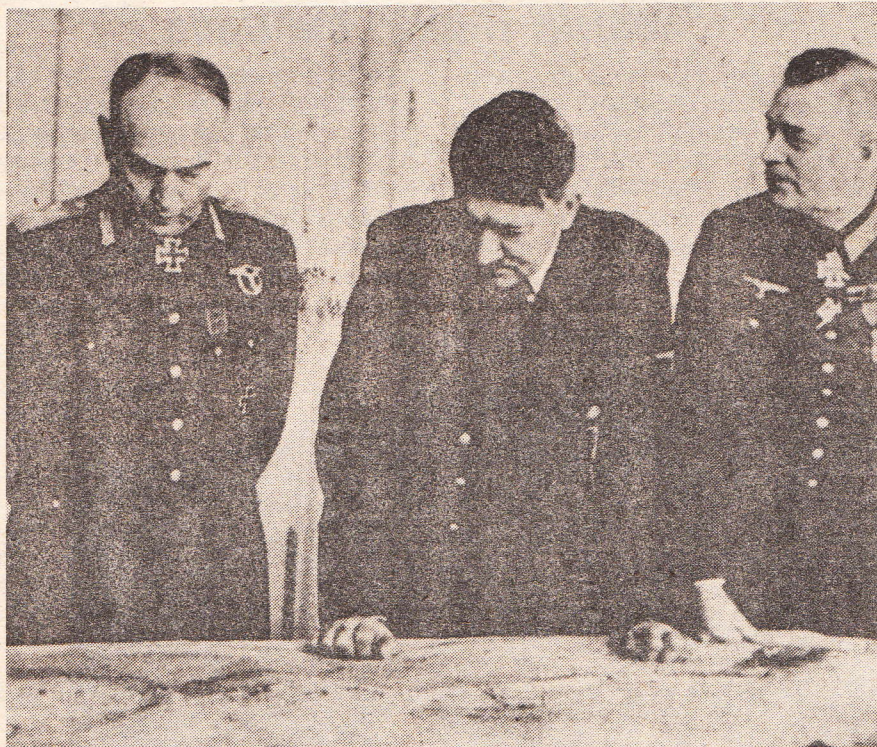
30. Birmania este invadată de armata japoneză.

Convorbiri Hitler-Antonescu

În perioada 11-15 februarie mareșalul Ion Antonescu s-a aflat într-o nouă vizită oficială în Germania, având convorbiri cu Adolf Hitler, Hermann Goering și Joachim von Ribbentrop. S-au abordat probleme multiple: participarea la campaniile militare din 1942, consecințele dictatului de la Viena, dotarea cu material și tehnică de luptă a armatei române, aspecte ale relațiilor economice româno-germane, referitoare îndeosebi la petrol. Conducătorului statului român i-a fost remisă o nouă decorație: Ordinul "Vulturul German de aur", în gradul de "Marea Cruce".

Ceaușescu la Berlin ?

În "Curentul" din 10 februarie 1942 un titlu: "D. Ceaușescu a sosit la Berlin". Desigur nu era vorba de Nicolae Ceaușescu, pe atunci în lagăr la Tg. Jiu. Era, pur și simplu, un omonim al viitorului dictator al României, și el în nomenclatura vremii, însă doar "delegat al Ministerului Românilor".

Führerul și mareșalul Antonescu studiază la Berlin situația frontului unde sunt angajate și diviziile române

Pe front

12-18. În sectorul Doneșului, trupele române, împreună cu cele germane și croate, au dus importante acțiuni ofensive, câștigând teren, cu toată rezistența îndărătnică a adversarului.

20. Generalul Mihail Lascăr este citat pe întreaga

armată română pentru "modul strălucit cum a condus" unitățile de sub comanda sa în bătălia de la Marea de Azov, în Crimeea și îndeosebi pe înălțimea de la muntele Capella (Sevastopol).

21. Trupele române, împreună cu cele germane, resping atacurile sovietice la Sevastopol și în peninsula Kerch, pricinuindu-le mari pierderi.

Și Pamfil Șeicaru greșește...

La 11 februarie, Pamfil Șeicaru directorul ziarului "Curentul" publică în pagina 1 articolul intitulat "Unitatea spiritului european". El afirmă negru pe alb, că "spiritul european este sinteza a trei culturi: franceză, germană și italiană". În contextul politic al vremii ambasadorul Spaniei franchiste la București se supără din cauza omisiunii culturii spaniole. În ziua următoare, și tot în pagina 1, ziarul "Curentul" publică scrisoarea de protest a ambasadorului, care socotește o "uitare involuntară a măreței contribuții a Spaniei la formarea spiritului european". Într-o notă inserată la sfârșitul scrisorii, Pamfil Șeicaru își cere scuzele de rigoare, afirmând că "nici măcar nu s-a gândit să conteste contribuția Spaniei...". Firește, nu i-a trecut atunci prin minte că o bună parte din exil și-o va petrece în Spania!

Evenimente interne

5. Sunt decorați cu Ordinul "Coroana României", în gradul de "Mare ofițer", profesorii universitari Ernst Gamillscheg, directorul Institutului de Cultură German, și Bruno Manzone, directorul Institutului de Cultură Italian, ambele institute activând la București.

6. Premieră la Teatrul Național cu "Castiliana" de Lope de Vega. În rolurile principale: Elvira Godeanu, Kitty Gheorghiu, Al. Critico, N. Brancimir. Regia: I. Șahighian.

8. Adunare generală la București a "Asociației foștilor luptători din Gărzile Naționale Ardeleni" (1918-1919). Sunt evocați generalul Alexandru Vlad, primul comandant al gărzilor, și Emil Mureșianu, primul stegar al "Asociației", decedați în cursul anului 1941.

9. Prof. P.N. Smochină, președintele Consiliului Național Transnistrean, ține la Odessa o conferință despre primele așezări românești din Transnistria.

10. Se acordă cărți de identitate pentru călătorii gratuite pe C.F.R. invalizilor și accidentaților de război, urmașilor lor precum și ai celor dispăruți pe front.

11. Revista "Vremea" este suspendată temporar pentru "vina de a fi contravenit dispozițiilor Cenzurii".

13. La o adunare a șefilor armatei române, prof. M. Antonescu declară, între altele, că "neamul românesc are dreptul să-și afirme mândru rostul său, drepturile sale veșnice în sud-estul Europei".

15. Marele Consiliu al "Ligii Navale Române" îl alege ca președinte pe amiralul adj. Nicolae Păiș.

- Al. Ottulescu, guvernatorul Băncii Naționale Române, anunță că aceasta dispune de suficiente stocuri de aur, numai o mică parte (24 970 kg) găsindu-se blocată în băncile S.U.A. și Marii Britanii.

16. Sunt trimiși în lagăr, pe termene între o lună și un an, alți 16 comercianți bucureșteni pentru depășirea prețurilor.

20. Sunt publicate listele noilor înaintări în armată. Generalii de divizie Constantin Sănătescu, Nicolae Macici și Constantin D. Constantinescu primesc gradul de general de corp de armată.

24. La Facultatea de Drept din București are loc ședința de constituire a Secției Române a Comisiei Juridice Internaționale. Președinte este ales prof. univ. Mihai Antonescu, iar vicepreședinți, prof. univ. I.N. Fișescu, Mircea Djuvara și Al. Otetelișanu.

26. Mareșalul Ion Antonescu cere ca toate locurile virane din interiorul orașelor și satelor să fie însămânțate cu legume.

28. Teatrul Național din Iași, sub conducerea prof. univ. Andrei Oțetea, pleacă într-un turneu în Basarabia.

Asediat, Singapore se predă

La 8 februarie, trupele japoneze debarcă pe coasta de vest a insulei Singapore. Refugiați din Malaezia, militarii britanici se retrăseseră la Singapore, colonie a imperiului, slab apărată. Ei se luptă cu japonezii și pierd aproape 10 000 de soldați, morți și răniți. Soluția cea mai realistă este capitularea. Din ordinul generalului Percival,

O parte din prizonierii englezi

englezii se predau la 15 februarie într-un număr impresionant, circa 50 000, în timp ce japonezii înregistrează 9 824 morți și răniți. Invadatorii schimbă numele orașului din Singapore în "Shonun" (Lumina de Sud). La Tokyo se anunță că în prezent le este deschisă calea cuceririi Birmaniei, Chinei, Indiilor britanice și olandeze, Australiei și Noii Zeelande. Japonia continuă loviturile. Ei invadează Sumatra și Borneo. La 27 februarie se declanșează o mare bătălie în apele insulei Java. Inițiativa este de partea japonezilor care lovesc crucișătoarele engleze. Pe unul din ele pier și comandantul flotei, amiralul Doorman. Dar și japonezilor le sunt scufundate trei distrugătoare. Navele aliate se strecoară cu greu spre Oceanul Indian. Japonezii sunt învingători.

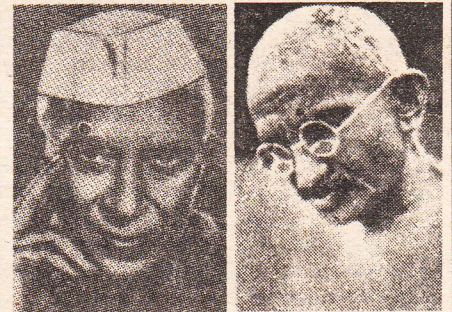
"Afară din India !"

Odată cu Marea Britanie, a intrat și India în războiul împotriva Germaniei. Autoritățile coloniale britanice s-au sprijinit mult pe cei 300 000 de soldați indieni, folosiți pe fronturile din Asia și Europa. Numeroase divizii indiene au luptat în cadrul Armatei a 8-a britanice pe linie de confruntare din Africa de Nord. Pierderile lor au fost de 17 415 morți, 45 200 răniți și 76 100 prizonieri.

În acești ani de război, indienii, n-au încetat lupta pentru independență, condusă de Mahatma Gandhi (1869-1948), liderul partidului naționalist al Congresului. Fără a renunța la principiile sale politice de non-violență, Gandhi trece la acțiune directă împotriva ocupanților, în cursul anului 1942. Britanicii se vor vedea curând confrunțați cu o nouă rezoluție a Congresului, care poartă chiar din titlu cuvintele "Afară din India!". Riposta lor va fi drastică. La 9 august crt., întreaga conducere a Partidului Naționalist Indian, în frunte cu Mahatma Gandhi, precum și viitorul ei lider, Pandit Nehru (1889-1964), va fi arestată.

"Normandie" în flăcări

Pentru a fi ferit de atacurile germane, la înapoierea din Statele Unite în Franța, "Normandie", cel mai mare, frumos și elegant pachetot din lume, a rămas ancorat în portul New York, de la 28 august 1939. În timpul șederii în portul american, vaporul a fost transformat pentru a primi aproape 10 000 călători. Cu acest prilej i-a fost schimbat și numele în "La Fayette". La 9 februarie s-a declarat un incendiu la bord de la o lampă de sudat și pachetotul a devenit aproape o epavă.

Nehru

Gandhi

Evenimente externe

1. Flota britanică atacă bazele japoneze din insulele Marshall.
- În Norvegia se instalează guvernul condus de V. Quisling (1887-1945), prohitlerist și colaboraționist, executat după Eliberare.
2. Trupele britanice din Malaezia se retrag spre Singapore din fața ofensivei japoneze.
4. Lordul Beaverbrook preia la Londra ministerul pentru producția de război.
5. Armatele Frontului Kalinin reușesc, după 25 de zile de ofensivă, să respingă pe inamicii germani la 250 km., spre Vitebsk.
11. Trei crucișătoare germane forțează, fără succes, intrarea în portul francez Brest.
14. La Boston, atletul american Cornelius Warmerdam stabilește un nou record mondial la săritura cu prăjina de bambus: 4,77 m.
- Aliații evacuează Sumatra, pe care o ocupă japonezii.
15. Singapore capitulează în fața japonezilor.
16. Japonezii cuceresc insula Borneo, a 3-a ca mărime din lume (750 000 kmp), aparținând azi Indoneziei.
18. Începe în Franța procesul foștilor prim-ministrului Edouard Daladier, Paul Reynaud și Léon Blum, ca și al generalului Gamelin,

pentru contribuție la înfrângerea în război a armatei franceze.

20. Submarine japoneze mitraliază rafinăriile de petrol americane la est de Santa Barbara, California.
21. Aviația engleză de bombardament are un nou comandant în persoana lui Sir Arthur Harris.
22. Președintele american Roosevelt ordonă generalului Mac Arthur să părăsească insulele Filipine și să preia comanda în Australia.
23. Scriitorul Stefan Zweig (1881-1942) și soția se sinucid împreună în Brazilia, probabil din cauza desnădejdiei despre ceea ce se petrece în țara lor, Austria.
- Se semnează la Washington "Convenția anglo-americană" privitoare la colaborarea și ajutorul reciproc între cele două state contra agresiunii.
24. Franz von Papen (1879-1969), fost cancelar al Reichului în 1932 și vicecancelar în 1933-34, susținător al nazismului, ambasador în Turcia (1939-1944) reușește să scape dintr-un atentat comis împotriva lui la Ankara.
27. Mareșalul Pétain asigură Statele Unite că flota franceză nu va cădea în mâinile nemților.
28. Armata a 16-a japoneză debarcă în Java, la Batavia (azi Djakarta) capitala insulei, care este declarată oraș deschis.

"Cei cinci frați Borcescu"

Sub acest titlu, ziaristul și poetul D.lov publică un articol insolit. Frații Borcescu au plecat cu toții pe front, "la lupta care a întregit Moldova lui Ștefan Vodă. Soarta a făcut ca numărul lor - adaugă autorul - să se micșoreze cu unul, dar jertfa dăruită țării e așa de aleasă c-atinge epopeea".

De fapt, cine sunt frații Borcescu? Colonelul Enache Borcescu, ofițer într-un stat major de

mare unitate, locotenent-comandorul Gheorghe Borcescu, căpitanul Victor Borcescu, comandantul unei divizion de artilerie grea, locotenentul Arghir Borcescu și elevul adjutant Dumitru Borcescu, ambii aviatori, cu o sută de misiuni la inamic. "Din cei cinci - încheie D.lov - unul s-a dus (locotenentul Arghir Borcescu - n.n), dar amintirea lui rămâne să completeze numărul".

Efectele Dictatului de la Viena

Prof.univ. Mihai Antonescu rostește o importantă cuvântare la marea adunare destinată organizării Colegiului spiritual al clerului și învățământului din România. Subliniind că țara noastră nu joacă "pe toate tablourile internaționale", ci numai "pe onoarea și dreptatea Europei de mâine", vicepreședintele guvernului condamnă regimul de teroare instituit în teritoriile transilvane cedate prin Dictatul de la Viena.

"Chiulangii" corigenți din oficiu

În cursul unui singur "raid" întreprins de profesori și polițiști la cinematograful "Bizantin" din București este descoperit un mare grup de elevi de la mai multe licee, unele de renume ("Gh. Lazăr", "Sp. Haret", "Gh. Șincai"), care vizionau un film cu suspans, "Spaima spionilor", în timpul orelor de curs. Chiulangii sunt pedepsiți cu amânarea lucrărilor de teză pentru septembrie. Așadar, corigenți din oficiu.

Pe front

13-17. Inamicul atacă cu forțe puternice, sprijinite de tancuri și aviație, pozițiile germane și române din peninsula Kerci. Atacurile sunt respinse, sovieticii având - după comunicatele oficiale germane - pierderi extrem de mari, printre care și 169 de tancuri.

19-28. Lupte grele de apărare și în bazinul Donețului. Trupele române recuceresc, prin lupte înverșunate la baionetă, o înălțime dominantă.

20. Regimentul 23 infanterie este citat pe Armata Română și decorat cu Ordinul "Mihai Viteazul", clasa a II-a, pentru faptele de arme repurtate în luptele din Crimeea.

Soldați români în bazinul Donețului

Fapt divers?

Într-o dimineață de iarnă, într-o casă micuță de pe str. Maior A. Vârtejeanu sunt descoperite cadavrele fostului căpitan de artilerie Rodrig Golliescu, al soției, Profira, și nepoatei sale, Maria Vițelaru. Inițial s-a crezut că este vorba de o crimă din gelozie sau de o sinucidere colectivă. Ancheta va stabili, însă, că toate cele trei persoane muriseră ca urmare a asfexiei cu gaz metan.

Întâmplării, în realitate un "fapt divers", i se pun la dispoziție mari spații în ziare. Această datorită personalității controversate a principalei victime: Rodrig Golliescu. Tânăr ofițer român, plecase înainte de primul război mondial în Franța, ca și Henri Coandă, de care îl legau preocupări similare în domeniul tehnicii aviatice. Izbutise să pună la punct un avion cu aripi articulate, imitând zborul păsărilor (rotație eliptică). Invenția de răsunet în epocă, a fost brevetată de statul francez în 1909, dar Golliescu nu s-a bucurat de nici o recompensă materială. Nemulțumindu-se numai cu gloria, acesta a vândut invenția unei alte puteri străine. Aflând că este vorba de Germania, francezii l-au reclamat guvernului român. Inventatorul român este arestat, judecat și condamnat pentru "spionaj" la 25 de ani închisoare. Întemnițat la Ocenele Mari va încerca să evadeze, dar fără succes. După eliberare înainte de termen, Golliescu se stabilește în București, se căsătorește cu o prietenă din tinerețe. Profira Golliescu, care în ciuda vitregiilor soartei, îi rămăsese profund devotată. Poliția a descoperit în locuință un studiu în limba franceză, la care lucrase și în închisoare: "Descoperiri științifice esențiale urmate de aplicarea lor practică, rezultate din metafizica pozitivă".

Evenimente interne

1. S-a decis ca evreii ce se sustrag de la curățirea zăpezii să fie trimiși în Transnistria.

2. la ființă "Casa Cercurilor Militare ale Ofițerilor din România", cu sediul în București.

3. Facultatea de Teologie din Cernăuți primește un ultim avertisment, atrăgându-i-se atenția că va fi desființată "dacă profesorii și studenții nu vor înțelege că s-a terminat cu dezordinea trecutului".

- Academicianul Sextil Pușcariu, președintele Institutului Româno-German, este decorat cu "Vulturul German" clasa I.

8. Adunarea ziaristilor profesioniști din România realege ca președinte pe Ion Vinea. Noii vicepreședinți sunt: N. Carandino și Zaharia Stancu.

10. Se constituie "Asociația reporterilor de război". Președinte: Ștefan Marinescu.

11. În București, pe Sărindari, ia ființă Societatea de Editură și Arte Grafice "Dacia Traiană", cu capital integral de stat.

12. Se organizează Institutul Național din București, destinat cercetării istoriei țării noastre.

13. Un puternic incendiu la Palatul C.F.R., din preajma Gării de Nord, aflat în construcție. Cauzele n-au putut fi stabilite. Peste o sută de răniți.

16. Gherș Meirovici și Adolf Mihailovici sunt condamnați la moarte și executați pentru că, trimiși pentru muncă de folos obștesc în comuna Fierbinți (jud. Ilfov), au încercat "să constituie celule comuniste printre săteni".

18. Se inaugurează prima linie telefonică directă București-Berlin, via Lemberg (Lvov).

20. Decret-lege pentru organizarea "Creditului Național Industrial", cu un capital în acțiuni de circa 800 de milioane lei.

23. Se introduce în vânzare un nou tip de pâine în compoziția căreia intră și mălai.

27. Aniversarea a 24 de ani de la unirea Basarabiei cu patria-mamă. Cunoscutul luptător moldovean Toma Jalbă, fost membru al Sfatului Țării, aduce salutul românilor dintre Nistru și Bug.

28. S-a stabilit o nouă împărțire administrativă a țării, exceptându-se Basarabia și Bucovina, administrate separat. Modificările au fost dictate mai ales de cesiunile din 1940, creându-se județul Cluj-Turda, cu reședința la Turda, iar județului Bihor i se stabilește capitala la Beiuș, cea mai mare parte a lui, inclusiv Oradea, aflându-se sub ocupație ungară.

30. Prețul cotidianelor bucureștene sporește de la 3 la 5 lei.

Începe revanșa engleză pentru suferințele Londrei

Aproape o jumătate de an, Anglia, îndeosebi Londra a fost bombardată cu furie de aviația de bombardament a lui Goering. Britanicii au suportat cu stoicism ploaia de bombe brizante și incendiare, dar s-au și pregătit pentru revanșe. În primul rând și-au schimbat tactica. În loc de atacuri cu ținte precise, apelează la bombardamente grupate, masive, pe sectoare întregi. Apoi, este numit comandant al flotei de bombardament un faimos general aviator, Arthur Harris, denumit "Bomber Harris".

La 28 martie, 200 de bombardiere engleze sunt trimise la o țintă germană importantă, orașul Lübeck, port la Marea Baltică. Avioanele au aruncat 100 de tone de bombe incendiare și explozive care au distrus 1044 de clădiri, făcând 320 de morți și 720 de răniți. Pentru a liniști populația, Hitler comandă raiduri de represalii împotriva orașelor istorice engleze. Însă, englezii pregătesc raidurile "1 000 de bombardiere" care vor face ravagii în marile orașe germane, începutul fiind făcut cu două luni mai târziu, cu orașul Köln.

Descoperiri și invenții

◆ **Primul reactor nuclear.** Intră în funcțiune la Chicago primul reactor nuclear de cercetare, construit de fizicianul Enrico Fermi.

◆ **Rachetă experimentală în funcțiune.** La Pennemünde, în Germania, se construiește de către inginerul german Werner von Braun prima rachetă explozivă A4 care este lansată la 4 octombrie 1942 ca armă antiaeriană. Această rachetă devine bombă auto-propulsată V1, apoi respectiv V2, care sunt lansate asupra Londrei. Perfecționată, V2 devine rachetă teleghidată depășind la coborâre viteza de 3 000 km. pe oră. Tot Londra devine ținta, dar antirachetele britanice sunt și ele operative și adeseori eficiente.

◆ **Primele transplanturi osoase.** Chirurgul american Alberto Francis Inclin (n.1916) execută primele transplanturi osoase cu piese conservate prin frig.

◆ **Radioundele solare.** Savanții sovietici și australieni demonstrează că radioundele solare care ajung pe pământ provin din cronosteră și din coroana solară, cele emise de fotosferă fiind absorbite de părțile superioare ale atmosferei solare.

◆ **Superfortărețe zburătoare.** Cel mai mare și mai rapid bombardier de război este construit în 1942 și devine operativ în luna septembrie. Viteza este apropiată de cea a avionului de vânătoare Spitfire, 650 km.pe oră iar raza de acțiune este transcontinentală, de peste 7 600 km.

Gigantul avion transportă aproape un vagon de bombe (9 100 kg.). Americanii au construit 13 000 de asemenea "Fortărețe zburătoare", iar un alt avion similar, însă cu 4 motoare, denumit "Liberator", va număra 18 000 de aparate.

Wernher von Braun

Inginer german, naturalizat american în 1945, s-a născut în anul 1912 și a decedat la 65 de ani, după o viață glorioasă, chiar dacă avem în vedere doar faptul că a condus lucrările pentru construirea rachetei americane Saturn datorită căreia primii astronauți au ajuns pe lună. Din 1930, von Braun a lucrat împreună cu precursorul astronauticii, inginerul Hermann Oberth (1894-1989) din Sibiu. În 1937 este directorul centrului de cercetări al rachetelor germane. Preluat în S.U.A., el realizează construirea primului satelit artificial american și devine principalul autor al programului spațial al S.U.A.

Enrico Fermi

Fizician italian (1901-1954), Premiul Nobel pentru fizică în 1938, Enrico Fermi se stabilește în 1939 în Statele Unite. A adus mari contribuții la dezvoltarea mecanicii cuantice și fizicii nucleare. El a folosit neutronii ca particule pentru reacții nucleare, a realizat prima reacție nucleară în lanț, controlată, iar în 1942 a construit la Chicago primul reactor nuclear de cercetare, în fapt calea spre bomba atomică.

Evenimente externe

1. La Paris se deschide expoziția "Bolșevismul împotriva Europei".

2. Britanicii distrug centrul de radiolocație german de la Bruneval, lângă Havre.

3. Peste 100 000 de japonezi, locuitori pe coasta de Vest a Americii, sunt evacuați deoarece zona respectivă devine "zonă militară".

4. La New York se deschide o expoziție a marilor artiști plastici ai lumii fugiți din Europa de teama nazismului, galerie intitulată "Artiști în exil", în care expuneau Chagall, Tanguy, Breton ș.a.

- Raidul britanic asupra zonelor industriale ale Parisului a făcut 700 de victime în rândurile populației. Uzinele Renault au fost parțial distruse.

7. Japonezii debarcă în Noua Guinee.

8. În insula Java, aliații capitulează în fața japonezilor.

9. Printr-o ordonanță a ocupanților germani, cetățenii belgieni pot să fie chemați pentru a presta serviciul muncii obligatorii în propria țară sau în Germania.

10. Guvernul britanic a cheltuit de la începutul războiului până

în această lună suma de 9,050 miliarde de lire sterline, mai mult decât în întregul război mondial.

11. Un număr de 17 000 ostași americani debarcă în Noua Caledonie.

12. La ordinul președintelui Roosevelt, generalul MacArthur părăsește comanda trupelor americane din Filipine pentru a prelua șefia armatei aliate din Australia. La plecare el declară: "Jur că voi reveni".

17. Generalul englez Wavell preia comanda trupelor aliate în regiunea Oceanului Pacific.

25. Naziștii încep deportarea în lagărele de exterminare de la Auschwitz, Polonia.

26. 200 de avioane britanice bombardează amplasamentele germane din valea Ruhrului.

28. Artileria antiaeriană hitleristă face cu greu față bombardamentelor inamice.

29. În Franța se creează detașamentele de francotirori și partizani.

30. la ființă Consiliul de război al Pacificului cuprinzând reprezentanți din S.U.A., Marea Britanie, Australia, Noua Zeelandă, Olanda și China.

Odessa se normalizează

Datorită activității intense a autorităților române care încep să instaleze o administrație ca în timp de pace, viața în Odessa se normalizează pe zi ce trece. Dărâmurile sunt îndepărtate, transportul cunoaște îmbunătățiri, circulă o parte din tramvaie, portul intră parțial în activitate. Funcționează majoritatea întreprinderilor alimentare, patru uzine textile, fabrici de săpun, țigări, geamuri, ș.a. Inițiativa particulară se manifestă destul de activ, se înființează ateliere de cele mai diverse profiluri. Din România vin negustori, își vor deschide prăvălii cu mărfuri aduse din țară. Încep spectacole culturale, se redeschide Opera, nelovită de obuze. Populația rusă se apropie mai încrezătoare de soldații români. Urmează aproape doi ani de viață normală cu important aport administrativ românesc, cu economie de piață.

Pe front

5. Pe frontul de la Sevastopol, puternice atacuri sovietice asupra pozițiilor germano-române. Toate au fost respinse cu pierderi mari pentru adversar.

- În apropiere de Tuzla (jud. Constanța), o navă românească scufundă, cu grenade de adâncime, un submarin sovietic.

11-12. Trupele române, în colaborare cu cele germane și italiene, resping cu succes noi atacuri sovietice de-a lungul Donețului.

18. 27 de drapeluri ale unor regimente aflate în luptă pe Frontul de Est sunt decorate cu ordinele "Mihai Viteazul" și "Steaua României".

Noi prețuri

În țară prețurile produselor alimentare se află în continuă creștere: crenvurști - 278 lei/kg, la fel kg de parizer; salamul italian 328 kg; șunca afumată 506 kg; salam de porc 154 kg, toba simplă 124 lei/kg. Crește salariul mediu lunar: de la 5000 lei (fără diplomă) și 6000 lei (cu diplomă) în 1941, urcă în 1942 la 6000 și, respectiv, 7000 lei.

Elogiu

Presă bucureșteană reproduce ecouri din ziarele italiene după concertele de la Roma ale dirijorului George Georgescu și pianistului Dinu Lipatti: "După ce am ascultat simfonia I de Brahms, în interpretarea lui George Georgescu, putem spune că acesta este unul din cei mai mari dirijori ai epocii noastre, iar pianistul Dinu Lipatti o mare speranță europeană".

Tokyo este bombardat pentru prima oară

O grupare de bombardiere americane aflate sub comanda locotenent-colonelului James H. Doolittle, un as al aviației yankee, decolează în dimineața zilei de 18 aprilie de pe portavionul "Hornet" care a avansat până la 800 km de coastele japoneze. Cele 16 "fotărețe zburătoare" bombardează capitala Tokyo, apoi Yokohama, Osaka, Kobé și Nagoya, provocând mari stricăciuni și un efect demoralizator.

Pentru prima oară Japonia era bombardată, ceea ce însemna că atacul de la Pearl Harbour n-a fost total, americanii au încă portavioane, și ca urmare "Imperiul Soarelui" este vulnerabil la el acasă.

Pierre Laval revine la putere

Personaj foarte controversat, Pierre Laval, șef de guvern la Vichy, destituit, apoi arestat, eliberat, revine la putere chemat de mareșalul Pétain, care îl împuternicește să formeze un nou guvern. Laval este din nou prim-ministru, asigurând problemele politicii interne și externe, ca ministru. El rămâne însă un filogerman.

Generalul Giraud evadează

Prizonier, capturat de o patrulă germană în luna mai 1940, generalul francez Henri Giraud evadează la 17 aprilie din fortăreața Koenigstein, în mod spectaculos, datorită unui cablu improvizat de la 50 m înălțime, în pofida vârstei de 63 de ani și înălțimii de 1,85 m. Înfuriat, Hitler declară că Giraud valorează cât 30 de divizii, și ordonă să se cerceteze toți bărbații din Germania care trec de 1,80 m! În 1943, Giraud devine copreședinte al Comitetului francez de eliberare, pe lângă de Gaulle.

Pierre Laval

Evenimente interne

1. În noul buget al României, datoria publică este estimată la 4,779 miliarde lei, față de 2,206 miliarde lei în anul precedent.

4-5. Slujba Învierii la Biserica Sfintei Patriarhii în prezența regelui Mihai I și reginei-mame Elena.

6-14. Inspecție de lucru a Conducătorului Statului în numeroase localități din Transnistria, Basarabia, Bucovina și Dobrogea.

9-10. Generalul Ilie Șteflea, șeful Marelui Stat Major al Armatei Române, se întâlnește la Berlin cu Führerul Adolf Hitler, mareșalul Wilhelm Keitel și generalul-colonel Franz Halder.

10. Se hotărăște înființarea de oficii și economate pentru toate categoriile de salariați publici și particulari.

- Se instituie medalia comemorativă "Cruciada împotriva comunismului". Va fi acordată participanților pe Frontul de Est.

15. Se constituie la București "Grupul juridic italo-român". Președinte: prof.univ. I.N. Fițescu.

17. Sunt anulate autorizațiile de editare a "romanelor polițiste, detectiv, criminale etc. cu apariție periodică".

18. Debitul C.A.M. vor fi concesionate numai invalizilor de război.

19. Mareșalul Ion Antonescu donează Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România suma de un milion de lei.

21. Se hotărăște împroprietărirea ostașilor care se disting în război, precum și a urmașilor celor căzuți în luptă. Împroprietărirea urmează a se face în Basarabia și Bucovina.

24. Premiile Societății Scriitorilor Români pentru anul 1940 sunt acordate, printre alții, scriitorilor Pompiliu Constantinescu, Virgil Gheorghiu, N.Ottescu și G.Lesnea.

26. La Baia de Criș și Brad sunt distribuite gratuit moșilor 13 vagoane de porumb trimise de guvern.

27. Manfred von Killinger, ministrul plenipotențiar al Germaniei la București, este declarat "Cetățean de onoare al României".

Evenimente externe

1. Numărul evreilor din Germania a scăzut de la 131 823 în luna ianuarie, la 51 257 în această lună.

5. Aviația japoneză distruge orașul Colombo, capitala Ceylonului (azi Sri Lanka).

8. La Londra convorbiri între aliați privind stabilirea locului celui de-al doilea front împotriva Axei, pentru a liniști Moscova. Se preconizează o asemenea operație pentru primăvara anului 1943, la Calais, cu 30 de divizii americane 18 britanice și 5 800 avioane.

9. În arhipelagul Filipine, în insula Bataan, aliații, sub presiunea japoneză, sunt învinși și pierd 36 000 de militari luați prizonieri.

11. În Norvegia, 5 000 de eclesiastici demisionează în semn de protest pentru prezența nazistului Vidkun Quisling în fruntea guvernului. Acesta va fi executat în 1945, după eliberarea țării de sub ocupația germană.

20. De la 6 decembrie 1941, în ofensiva de iarnă și bătălia pentru Moscova, germanii au pierdut 30 de divizii și s-au retras între 100 și 400 de km.

22. Este pus la punct planul germano-italian "Operațiunea C 3" pentru cucerirea insulei Malta.

25. Prințesa Elisabeta a Marii Britanii (regina de azi, Elisabeta a II-a), în vârstă de 16 ani, se înrolează pentru a servi în unitățile medicale ale armatei.

28. Președintele Roosevelt ordonă înghețarea prețurilor la toate categoriile de alimente și obiecte strict necesare.

30. Hitler și Mussolini au o nouă întâlnire la Salzburg.

Avertismentul S.U.A.

Guvernul român primește din partea Departamentului de Stat al S.U.A. un comunicat, care cuprinde un avertisment clar:

"Dacă România nu duce o politică tenace de conservare a forțelor sale armate, însăși existența statului român ar putea fi pusă în mare primejdie, în intervalul dintre sfârșitul războiului și stabilirea definitivă a condițiilor de pace. Statele Unite nu sunt dispuse să-și ia nici un fel de angajament în ce privește granițele viitoare în Europa. Singura asigurare pozitivă pe care Statele Unite o pot face României în acest moment este că în chestiunea Transilvaniei se va găsi o soluție dreaptă".

Inspecție din... avion

Probabil, în premieră, mareșalul Ion Antonescu face o inspecție din... avion în zona București - Urziceni - Pogoanele - Dâlga - București. Constatări pozitive, dar mai ales negative:

"Curțile oamenilor, în special din comunele Căldărești, Padina, Reviga, Principesa Elena, nelucrate; multă dezordine; cocenii, paieile, căruțele, bălegarul răspândite peste tot și amestecate.

8-18. Prin lupte deosebit de crâncene, într-un teren noroios, trupele germane și române (Corpul de munte) recuceresc peninsula și orașul-port Kerçi.

11-19. O puternică grupare sovietică execută o contralovitură pe direcția Harkov - Dnepropetrovsk. Pe timpul bătăliei, Corpul 6 armată român (Diviziile 1 și 4 infanterie) reușește, după lupte înverșunate, să oprească înaintarea forțelor sovietice.

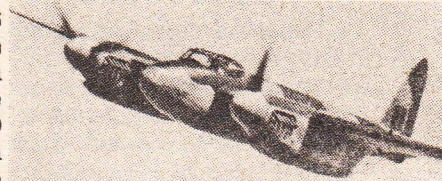
20-25. Luptând la vest de

Doneț, Diviziile 2 și 20 infanterie române, aflate sub ordinele Corpului 11 armată german, aduc o contribuție importantă la respingerea trupelor sovietice.

25-29. Gruparea de contralovitură a generalului von Kleist din zona Harkov pătrunde adânc în dispozitivul sovietic. Trupele române participă activ la lupte, demonstrând o mare eficiență, ceea ce determină Comandamentul Wehrmachtului să consemneze în comunicatul său: un corp de armată român, sub ordinele generalului Corneliu Dragalina, a luptat alături de trupele germane, câștigând o nouă glorie pentru drapelele lor.

Uvertura "1 000 bombardiere"

Urmare a bombardării la 26 martie a orașului german Lübeck de către aviația engleză, la 30 mai se declanșează operațiunea "1 000 de bombardiere", sub comanda lui "Bomber Harris", cum este denumit șeful operațiunilor, generalul Arthur Harris. Prima țintă este orașul Köln. La 30 mai, ora 22.30, 1 130 de avioane dirijate prin radar lansează numai în 30 de minute 2 000 tone de bombe asupra orașului, luminat ca ziua. Sunt distruse 13 000 case și avariate alte 6 000. Se înregistrează 500 morți și 5 000 de răniți. Britanicii pierd 49 aparate. Churchill își atinge scopul. Efectul moral și material asupra locuitorilor este dezastruos. Hitler, consternat, îl admonestează pe Goering. Acest fel de bombardamente va continua.

Un pact anglo-sovietic

Ministrul afacerilor externe sovietic, V. Molotov, se îndreaptă spre Washington, cu o escală la Londra pentru convorbiri cu W. Churchill. Problema celui de al doilea front european este la ordinea zilei, o debarcare în Franța, care urmează să se finalizeze, eventual, la întâlnirea cu Roosevelt. Cu prilejul acestei vizite este semnat la Londra de către cei doi oameni de stat un "Tratat de alianță dintre Marea Britanie și Uniunea Sovietică", prin care, pe o perioadă de 20 de ani, se asigură ajutorul și sprijinul reciproc, angajamentul de a nu încheia pace cu inamicul comun. Sunt cuprinse și clauze care prevăd obligațiile postbelice ale celor două state. De asemenea, luna următoare vor fi cunoscute și unele prevederi secrete.

Goana după petrol

Carburantul, una din principalele "arme" în timp de război, lipsește din depozitele frontului german din U.R.S.S., aflate tot mai departe de sursele europene. De aceea, un plan special al comandamentului german prevede executarea unei lovituri în Caucaz cu scopul de a ocupa zona petroliferă Baku și o altă intervenție rapidă în direcția Kursk pentru a izola zona petroliferă din Sud de restul teritoriului sovietic.

Evenimente interne

1. "Ziua Muncii" s-a sărbătorit prin muncă în toată țara.
3. Pentru a se da o lecție "celor ce nu știu să respecte măsura și decența ceasurilor de luptă pe care le trăim", mareșalul Ion Antonescu ordonă ca "Sergiu Malagamba și toți cei din jurul său să fie internați în lagăr". Malagamba, apreciat instrumentist de jazz, lansase o modă cu părul lung și pantalonii înguști.
4. Se inaugurează "Săptămâna universitară", prilej de afirmare a colaborării și înfrățirii studenților români.
8. Se deschide la București, în prezența mareșalului Ion Antonescu, "Expoziția antimasonică", pentru "o cât mai dreaptă luminare a publicului românesc în tainele francmasoneriei".
10. Paradă militară și alte festivități consacrate zilei naționale a României.
 - Se organizează "Casa invalizilor și văduvelor de război".
13. Maria Cebotari, compatrioata noastră de la Opera din Berlin, își începe turneul în România.
16. Consiliul Economic Superior decide noi majorări de salarii pentru muncitorii și funcționarii din întreprinderi.
20. Obștea sâtească din Ciorogârla (jud. Ilfov) câștigă procesul cu ing. I. Gigurtu, care pe timpul cât fusese ministru al agriculturii, acaparase abuziv pământurile a peste 150 de țărani.
23. Apare o nouă lege de organizare a învățământului.
28. Prof. univ. Gh. A. Brătianu este ales membru activ al Academiei Române (secțiunea istorică).
 - Prof. univ. George Pascu, lingvist și istoric literar din Iași, este trimis în lagăr pentru "a fi adus insulte Academiei Române".
29. Regele Mihai I conferă generalului Erich von Mannstein, comandantul trupelor germano-române din Crîmea, Ordinul "Mihai Viteazul", clasa I.

Evenimente externe

1. La Moscova, I.V. Stalin declară că nu are ambiții teritoriale față de nici o țară străină.
3. Hitler întărește efectivele aflate în Iugoslavia pentru a combate în forță unitățile locale de partizani.
6. 10 000 de americani și filipinezi capitulează în insula Corregidor din Filipine în urma victoriilor japoneze.
10. Atacurile germano-italiene împotriva insulei Malta, care au durat câteva săptămâni, sunt oprite de aliați după 11 000 misiuni inamice.
12. Trupele sovietice încep o contraofensivă în jurul orașului Harkov pentru a-l elibera.
13. La presiunea opoziției, guvernul britanic amână pentru 1943 raționalizarea combustibilului de orice fel.
14. India este amenințată de pericolul militar japonez.
18. Pentru prima oară marina americană primește în rândurile recruților tineri de culoare.
22. Germanii admit că armata sovietică a străpuns apărarea orașului Harkov.
27. Stare de urgență la Praga, în urma rănirii grave într-un atentat asupra guvernatorului nazist al Boemiei, Reinhard Heydrich.
28. Mexicul declară război puterilor Axei.
29. Submarinele de buzunar japoneze au bombardat orașul australian Sydney, ca și Diego Suarez din Madagascar.
31. U.R.S.S. înființează un stat major al rezistenței pentru a coordona activitatea partizanilor.

Gest eroic

Repetând gestul eroic din războiul de reîntregire al grânicerului Constantin Mușat, care, deși rămas cu o singură mână, solicitase să fie din nou trimis pe front, sergentul Rusu Crețu, aflat în aceeași situație, adresează ministrului Apărării Naționale o cerere similară. I se aprobă, fiind dat ca exemplu pe întreaga națiune, și pleacă la o unitate din linia întâi, în Ucraina. De remarcat, că soția și cei patru copii ai săi se aflau în teritoriul cedat Ungariei prin Diktatul de la Viena. "Din păcate, nu știm deocamdată ce se va întâmpla cu el", citim în presa vremii.

Maria Tănase printre ostași

"Maria Tănase a dat câteva concerte pentru răniți, militari și populație în Basarabia. După Chișinău, Iași, Tighina și Bălți, inimoasa artistă a mai cântat alte trei zile și în Transnistria. O zi la Odessa și două zile la Tiraspol", își încheie corespondența unul din trimișii ziarelor bucureștene.

Pe front

3-4. Mareșalul Ion Antonescu inspectează trupele române de la sud de Harkov și din Crimeea, elogiind faptele de arme ale ostașilor noștri în luptele de pe frontul Donețului și din peninsula Kerci.

7-30. Corpurile 30 și 42 de armată germane și Corpul de munte român, comandat de generalul Gheorghe Avramescu, reiau ofensiva împotriva orașului-port Sevastopol.

8. Se constată existența a peste 50 de detașamente de partizani sovietici în Transnistria îndeosebi în jurul Odesei, o adevărată "armată invizibilă".

12. Avioanele anglo-americeane, cu bazele în Egipt, bombardează zona petrolieră din Valea Prahovei. În aceeași zi, elemente antifasciste incendiază arsenalul armatei din Târgoviște.

23-27. Corpul 6 armată român, încadrat în dispozitivele de luptă germane, forțează Donețul, iar la sud-est de Harkov trupele germano-române duc lupte crâncene.

Bilanț tragic al pierderilor românești în primul an de război (1941-1942)

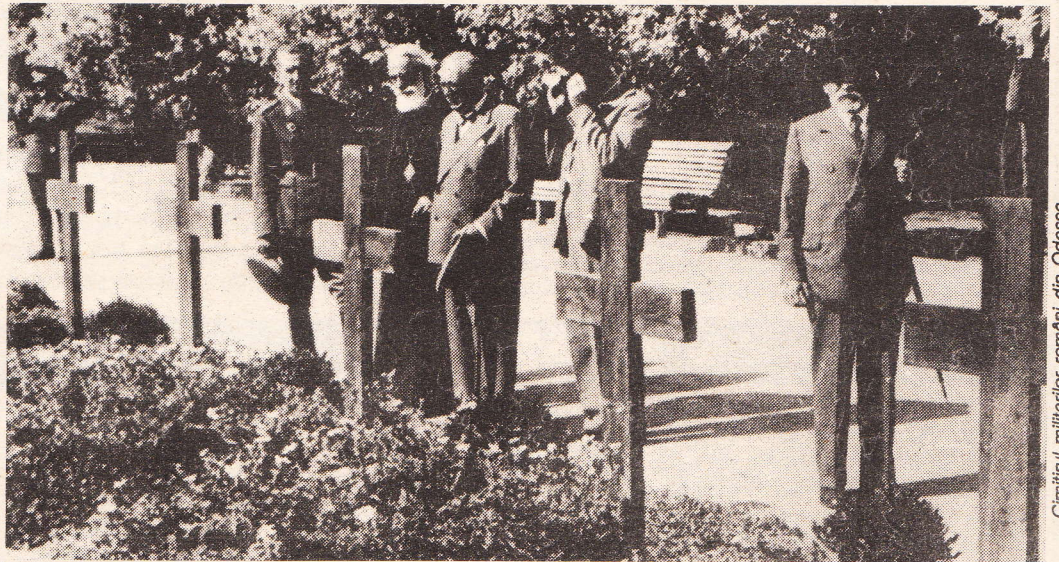
Un comunicat al Consiliului de Miniștri

Ziarele publică la sfârșitul lunii iunie 1942 cifrele de mai jos:

ZONE DE LUPTĂ	OFIȚERI	SUBOFIȚERI	SOLDAȚI
PENTRU BASARABIA ȘI BUCOVINA	1 268	566	29 741
DE LA NISTRU LA BUG ȘI CUCERIREA ODESSEI	3 839	1 554	94 349
ÎNTRE BUG ȘI NIPRU, LA MAREA AZOV	355	187	7 523
KERCI, DONEȚ ȘI SEVASTOPOL	536	326	17 328
TOTAL	5 998	2 633	148 941

Total general: 157 572 morți, răniți și dispăruți

Din comunicatul guvernului reiese că cele mai mari pierderi, 63% au fost înregistrate după trecerea Nistrului. Se afirmă că aproape 70 la sută din pierderi sunt recuperabile, multe chiar pentru reîntoarcere pe front. În pofida acestor pierderi, specifică acest comunicat, potențialul de luptă al armatei române rămâne întreg, având în vedere faptul că noilor contingente li se mai adaugă și militarii recuperați.

Cimitirul militarilor români din Odessa

Evenimente interne

2. Academia Română acordă premiile pentru activitatea literar-artistică și științifică pe anul 1941.

3. Premiul "Mavrogheni" pe 1942 este acordat tânărului Mihai Burcea, lucrător la Arsenalul Aeronautic din București.

- C.A.M. pune în vânzare țigările "Ada Kaleh" (1,80 lei bucata).

4. Regele Mihai onorează cu prezența sa spectacolul de gală cu filmul "Finlanda în război".

10. Guvernul hotărăște ca absolvenții de școli și academii comerciale ce se implică nemijlocit în comerț să fie scutiți de impozite.

11. Ministrul plenipotențiar al Finlandei la București, Eduard Pallin, remite Regelui Mihai colanul Ordinului "Trandafirul Alb".

12. Avioane anglo-americeane bombardează zona petroliferă de la Ploiești.

13. Pentru o mai bună moralitate publică se hotărăște ca toți cei care proferează înjurături pe stradă să fie imediat arestați.

14. Este înhumat cu înalte onoruri militare generalul ing.Dimitru Vasiliu, căzut pe front în Crimeea.

17. Prof.Mihai Antonescu i se conferă ordinul finlandez "Trandafirul Alb".

19. După un an de amânare, reîncepe, la București, procesul intentat arhitecților și constructorilor blocului "Carlton", prăbușit în cutremurul din 1940.

- Adunarea generală anuală a "Societății Române de Cruce Roșie".

22. Se aniversază un an de la intrarea României în războiul contra Uniunii Sovietice

26. Mareșalul Erwin Rommel este decorat de suveranul României cu Ordinul "Mihai Viteazul", ca "semn de recunoștință pentru excepționalele fapte de arme ale Corpului African German."

"Cea mai mare trădare din istoria diplomatică a Europei"

Marea Britanie recunoaște sfere de interes ale sovieticilor în care este inclusă și România

Reproducem după cotidianul "Curentul", din 28 iunie 1942, următorul comentariu:

Ziarul GOTEBORGS MORGEN publică amănunte despre un acord secret încheiat la Londra între W. Churchill și V.M. Molotov, cu prilejul unei vizite a ministrului de externe al U.R.S.S. în Marea Britanie.

Acest acord cuprinde:

1. **Pretențiile Uniunii Sovietice la securitatea și granițele strategice față de Finlanda, Țările Baltice și România.**

2. **Majoritatea ținuturilor care se află la granița sovietică sau în apropiere de U.R.S.S., printre acestea Finlanda, Cehoslovacia, România, Bulgaria și Iugoslavia, sunt recunoscute sfere de interes sovietic.**

3. **Drept protecție față de viitoarele atacuri ale puterilor Axei, se recunoaște Uniunii Sovietice dreptul de a dobândi baze militare și de a instala garnizoane prin contracte de închiriere.**

4. **Într-o anexă la art. 3 al Pactului în care se prevede că aliații vor fi autorizați la sfârșitul războiului să ia măsuri speciale de securitate contra unui nou atac, se recunoaște Uniunii Sovietice, de comun acord cu Anglia, dreptul de a controla militar și politic Finlanda, Germania, Ungaria, România și Bulgaria.**

5. **Părțile contractante își iau angajamentul să procedeze la înlăturarea definitivă a regimurilor național-socialiste și fasciste, precum și a sistemelor asemănătoare din întreaga Europă...**

☆☆☆

Presa din țările vizate, și chiar din alte țări a condamnat acest Pact, titrând articole cu titluri ca acela reprodus de articolul nostru, aparținând ziarului "Donau Zeitung" și altele, ca de pildă: "Întreaga Europă vândută bolșevismului", "O recompensă generoasă ca să nu mai fie nici o discuție în momentul împărțirii prăzilor", sau "Anglia și-a plătit datoria, ca întotdeauna pe spinarea altora".

Midway - revanșa americană pentru Pearl-Harbour

După raidul avioanelor americane asupra marilor orașe japoneze (Tokyo, Yokohama, Nagoia, ș.a), comandamentul nipon a constatat că portavioanele

americane există încă și se pot apropia de coastele Japoniei trimițând bombardiere asupra Imperiului. Amiralul Nagumo (învingătorul de la Pearl Harbour) formează o nouă flotă de 200 de nave (inclusiv portavioane) și 700 de avioane, care să distrugă noua bază S.U.A. de la Midway, tot în zona insulei Hawai. După o diversivă japoneză în insulele Aleutine, Nagumo se îndreaptă spre obiectiv, dar, americanii descifraseră codul marinei japoneze. Amiralul american Chester Nimitz se afla în inferioritate numerică: 3 portavioane S.U.A. contra 8 japoneze, 8 crucișătoare contra 23, 233 avioane contra 410. Bătălia începe la 4 iunie. O escadră americană care urmărește convoaiele inamice nu poate interveni din cauza ceții. Nagumo reperează și atacă flota americană de la Midway. Dimineața, la ora 10, părea să câștige prima manșă. Însă 200 de avioane americane cu torpile, pregătite de luptă surprind pe atacatori. În numai 30 de minute le produc japonezilor o grea înfrângere și pierderi imense: 4 portavioane, 275 avioane și 5 000 de militari uciși în scurta luptă de o jumătate de oră și în timpul retragerii japoneze. Americanii pierd portavionul "Yorktown", un distrugător și 150 de avioane.

Bătălia de la Midway a constituit o mare cotitură în războiul americano-japonez. Unii experți o consideră drept cea de-a doua mare bătălie navală a lumii, după aceea de la Trafalgar (1805, victorie decisivă a amiralului englez Nelson asupra flotei franco-spaniole, lângă Gibraltar).

Aliații în dificultate

Începutul anului 1942 nu a fost favorabil aliaților. Ei ajung la concluzia că trebuie să se consulte. La 18 iunie, Churchill se afla la Washington, după ce semnase la Londra un tratat de alianță cu Marea Britanie. Problema principală o constituie deschiderea celui de-al doilea front. După îndelungi discuții se hotărăște ca locul debarcării să fie Africa de Nord.

Epopeea Bir-Hakeim

Cei 5 500 militari ai forțelor franceze din Libia, conduse de generalul Marie-Pierre Koenig (1898-1970), au primit misiunea să întârzie înaintarea unităților germane din Afrika Korps comandate de generalul Rommel. În inferioritate numerică, cu prețul abandonării a 500 de răniți, francezii au ajuns în linile britanice. Împreună cu aliații, ei au întârziat 15 zile înaintarea nemților către portul Tobruk, Egipt și Canalul Suez. Forțele franceze libere au pierdut peste o treime din efectiv, dar au dovedit că soldații "gaulliști" știu să lupte și merită să aibă între în marea alianță antihitleristă.

Răzbunarea Gestapoului

Răzbunarea pentru moartea gauliterului hitlerist Heydrich, după atentatul comis asupra acestuia de partizani cehi la Praga, a fost barbară. Sunt executați 1 357 bărbați și femei, bănuți a fi partizani. Gestapoul german a ras de pe suprafața pământului satul Lidice, de lângă Kladno, loc din care se presupune că sunt originari atentatorii. Acest mic sat compus din 95 de case a fost incendiat și ars până la temelii. 199 de locuitori de peste 15 ani au fost executați, 184 de femei au fost trimise în lagăre, iar 88 de copii în alt lagăr.

Evenimente externe

4. Moare în urma rănilor provocate de atentatul de la Praga "Călăul Moraviei", guvernatorul nazist Reinhard Heydrich (n. 1904).

6. Portavionul american "Yorktown" este torpilat de japonezi în zona insulei Midway.

7. A treia ofensivă sovietică asupra Sevastopolului, în Crimeea.

8. Submarine japoneze atacă orașul Sydney pe coastele australiene.

10. Distrugerea satului ceh Lidice de către hitleriști.

11. Trupele germane izgonesc din Bir Hakeim pe soldații Franței Libere.

15. Pierre Laval, primul-ministru al guvernului de la Vichy, acceptă ca francezii să plece la muncă în Germania în schimbul eliberării unor prizonieri.

18. Premierul Churchill sosește la Washington pentru noi convorbiri cu Roosevelt.

21. La Tobruk, 25 000 soldați aliați se predau armatei lui Rommel.

22. La Vichy, Pierre Laval declară că dorește "victoria Germaniei!"

25. Orașul german Bremen este atacat în cadrul programului englez "1 000 de bombardiere" deasupra marilor orașe ale inamicului.

26. Se încheie a doua conferință de la Washington între Roosevelt și Churchill, în care se stabilește deschiderea celui de-al doilea front în Europa și punerea la punct a bombeii atomice.

27. În Uniunea Sovietică diviziile hitleriste înaintază și traversează fluviul Don.

28. Anglia acordă Uniunii Sovietice un credit de 23 de milioane lire sterline.

29. Benito Mussolini zboară spre Libia, sperând într-o intrare triumfală în Cairo.

30. Ultimele școli evreiești din Germania sunt închise.

Trupele germano-române ocupă Sevastopolul

Cucerirea orașului Sevastopol, la 4 iulie, de către trupele germano-române după 250 de zile de asalturi și numeroase jertfe, favorizează viitoarele acțiuni pentru ocuparea întregii Crimei. Diviziile armatei a 11-a germane și diviziile românești 10 și 19 infanterie, de cavalerie și de munte, au luptat zile și nopți pentru acest obiectiv principal, port la Marea Neagră, baza nr. 1 a flotei militare ruse. După o sursă sovietică, nemții au pierdut în jur de 100 000 de soldați din care 60 000 morți, iar armata română 1 597 morți, 6 570 răniți și 577 dispăruți, din sursele publicate la noi. Dar, odiseea trupelor germane (5 divizii) și române (7 divizii) rămase după această lungă bătălie, plus altele din diferite zone ale Crimei, va dura până în luna mai 1944.

Comemorarea regelui Ferdinand

În ziua de 20 iulie a.c. s-au împlinit 15 ani de la stingerea din viață a M.S. Regele Ferdinand I, "Întregitorul". Au fost organizate în toată țara manifestări pioase și comemorative.

M.S. Regele Mihai I și Regina Mamă Elena, însoțiți de mareșalul Ion Antonescu, Conducătorul Statului, de membri ai guvernului și ai Corpului Diplomatic, precum și un număr mare de invitați au efectuat un pelerinaj la Mănăstirea Curtea de Argeș.

Inaugurarea "Ștrandului Ciurel"

A fost inaugurat, în cartierul muncitoresc "Grant-Crângași" "Ștrandul Ciurel", reamenajat și modernizat "pe o porțiune în albia râului Dâmbovița", în zona "Roșu-Moara Ciurel".

Bazinul cu "apă curgătoare" (în lungime de peste 1 km), plaja cu nisip fin, cabinele, restaurantul, bufetele, înconjurată de o întinsă pădure de foioase, constituie "un adevărat colț de rai", în această zonă a Capitalei.

Cursa pentru bomba atomică

Știri despre producerea unor bombe atomice de către germani și aliați încep să se răspândească tot mai mult. Cine va câștiga cursa? Mareșalul Goering ține o reuniune la Berlin cu fizicienii atomiști care-l asigură că în următorii 2-3 ani această bombă va fi operativă.

În Statele Unite realizarea bombei se află pe drumul cel bun. Producția ei este încredințată unei echipe anglo-americane și i se atribuie denumirea de "Proiectul Manhattan". Lucrările sunt ținute în cel mai mare secret, sub controlul serviciilor speciale. Cu prilejul vizitei sale în luna iulie la Washington, W. Churchill este informat asupra stadiului lucrărilor, după care declară că "speră ca desfășurarea operațiilor militare să evolueze atât de bine încât să nu fie nevoie de folosirea acestei distrugătoare bombe".

Hitler fixează noi obiective

Cu toate că situația frontului în U.R.S.S. începe să se clatine pentru germani, Hitler fixează comandanților săi noi obiective:

1. Ocuparea Leningradului.
2. Corpul de armate B trebuie să avanseze de la Don la Volga.
3. Corpul de armată A are misiunea să pătrundă în Caucaz și să ocupe zona petroliferă Baku.

Debutul bătăliei de la El-Alamein

După ce portul Tobruk a fost recuparat de Afrika Korps, armata a 8-a engleză se retrage tactic, și rezistă atacurilor la El-Alamein, la 88 km. de Alexandria. În ciuda propagandei hitleriste care anunța intrarea blindatelor lui Rommel în Cairo, aliații primesc întăriri pe uscat, în timp ce aviația lor domină cerul african. La 21 iulie aliații pornesc o ofensivă generală, dar fără rezultate mari, blindatele lor oprindu-se în câmpurile de mine. Lupta va continua până în luna noiembrie.

pe front

4. După 250 de zile de asediu continuu, trupele germano-române cuceresc în întregime orașul-port Sevastopol.

5. Armata a 3-a română, comandată de generalul Petre Dumitrescu, trece la ofensivă împreună cu trupele germane pe direcția Don-Stalingrad.

6. Primele trupe române ating fluviul Don la sud de Veșenskaia. Trece la ofensivă și Armata 4 română, înaintând în direcția marelui oraș Rostov pe Don.

12. După o săptămână de înaintare, trupele Armatei 3 române trec în apărare. Corpul 3 armată român înaintează spre est și ajunge în zona Kalaci, pe căile de acces spre Stalingrad.

25. Corpul 6 armată român înaintează la vest de calea ferată Remontnaia-Stalingrad.

Evenimente interne

2. În orașul Brașov încep lucrările de introducere a gazului metan.

4. "Împrumutul Reîntregirii", încheiat la 31 mai, se dovedește un notabil succes: peste 18 miliarde lei, depuși de cetățeni.

7. Organizarea "muncii obligatorii" a evreilor trece în sarcina Marelui Stat Major al Armatei.

9. Generalii Vasiliu Râșcanu și C.Băldescu sunt decorați cu "Crucea de Fier", clasa I.

- Spitalele cu răniți din Transnistria și Crimeea sunt vizitate de Maria Mareșal Antonescu, Veturia Goga și d-na Killinger.

11. S-a constituit "Academia de Agricultură" (47 membri).

13. Se urgentează lucrările pentru alimentarea Capitalei cu gaze naturale (conducta Mănești-București).

16. Se interzice "tăierea rituală" a păsărilor în măcelăriile evreiești.

18. Radio-România inaugurează "Ora militară italo-română".

20. Comemorarea a 15 ani de la moartea Regelui Ferdinand I - Întregitorul.

23. Sfințirea "Troitei Eroilor" la Reg.6 Dorobanți - Mihai Viteazul din Capitală, în memoria ostașilor căzuți pe front.

29. Feldmareșalul von Mannstein și generalul von Kleist sunt decorați de regele Mihai I cu "Ordinul Mihai Viteazul".

Evenimente externe

1. Erupe vulcanul "Etna" din Sicilia.

2. Răscoalele naționaliste din India iau proporții, datorită condițiilor mizere de viață.

3. Forțele grupării "Weicks" pătrund în orașul Voronej.

8. Japonезii periclitează navigația vaselor americane în Pacificul de Nord (28 vase scufundate în apele Spitzbergului).

9. Șapte submarine sovietice scufundate în Marea Baltică.

13. Se suspendă tranzitul de mărfuri prin Canalul de Suez.

14. Forțele franceze libere iau denumirea de "Franța combatantă".

15. În Congresul național indian, Gandhi cere retragerea britanicilor din India fără condiții.

18. Președintele Roosevelt nu este de acord cu revendicările partidului Congresului indian.

19. Congresul S.U.A. promulgă legea prin care confirmă starea de război cu România, Ungaria și Bulgaria.

22. Churchill respinge propunerea S.U.A. de a deschide al doilea front înainte de sfârșitul anului 1942.

26. Evreii din Palestina sunt înrolați în unitățile militare engleze.

27. Amiralitatea engleză anunță pierderea port-avionului "Hermes" scufundat în golful Bengal (286 victime).

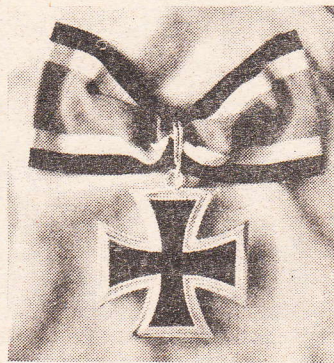
28. Sovieticii evacuează orașul Rostov.

Proiectul Metrou 1942

Și acum 50 de ani, problema transportului în comun era nesatisfăcătoare în București și provoca nemulțumiri, deși populația și clădirile erau, numeric, jumătate. Cine a văzut pe bd. Elisabeta (apoi 6 Martie) pe acest traseu îngust circulând în același timp trăsuri, automobile, tramvaie, autobuze și troleibuze, se mai miră și astăzi. Ca urmare, încă din 1942 s-a simțit nevoia și s-a vehiculat ideea construcției unor linii de metrou în București. Promotorul este ing. Nicolae Petculescu. La 18 august, într-o conferință, el își dezvoltă planul indicând și traseele. **Linia 1 (Nord-Sud):** Hipodrom (Piața "Presei Libere" de astăzi) - Piața Victoriei-Piața Romană-Piața Mare (Unirii)- bd. Regina Maria (Coșbuc). **Linia 2 (Est-Vest):** Gara Obor - bd.Ferdinand (apoi Dimitrov) - bd. Carol (apoi Republicii) - bd.Regina Elisabeta - Știrbey Vodă. **Linia 3:** Gara de Nord - bd.Duca - șos.Basarab - Piața Victoriei. Lungimea liniilor 15 km., termenul construcției 5 ani, costul în jur de 5 miliarde lei, construit în întregime de români și cu materiale indigene. Agravarea războiului și consecințele acestuia au amânat cu decenii acest proiect.

"Crucea de fier"

"Crucea de fier", cea mai înaltă decorație germană de război decernată de Hitler pentru comportări excepționale, nu este o distincție concepută de naziști, ci o creație a regelui Prusiei, Friedrich Wilhelm III, pentru recompensarea vitejei germane în luptele antinapoleoniene. În al doilea război mondial, Hitler a creat 4 clase ale Ordinului. Pe lângă clasa I și a II-a, el a instituit și "Crucea de cavaler" ca și "Frunzele de stejar" și "Frunzele de stejar cu diamante". Prima personalitate străină care a primit Crucea de cavaler a "Crucii de fier" a fost mareșalul Ion Antonescu pentru cucerirea Odesei.

Enigmaticul spion Trepper

La 31 august, rețeaua de spionaj sovietică "Orchestra roșie" este descoperită de serviciile secrete germane și membrii ei sunt arestați, împreună cu șeful lor Leopold Trepper. Interogatoriile durează până spre sfârșitul anului 1943. În noiembrie 1942 Trepper reușește să evadeze și să se refugieze în Franța. Membrii "Orchestrai" sunt executați. Amiralul Canaris, patronul informațiilor naziste declară că Trepper a costat viața a circa 200 000 de soldați germani. În schimb Stalin nu i-a crezut avertismentul invadării U.R.S.S. la 22 iunie 1941.

Leopold Trepper, evreu polonez, s-a născut în Polonia, lângă Zakopane, în 1904. Lucrează ca miner, devine membru al partidului comunist. În 1932 pleacă în Franța unde se perfecționează ca spion. În 1936 se află la Bruxelles, unde

organizează celebra rețea de spionaj "Orchestra roșie" care va servi Moscova și pe aliați. În ianuarie 1945, pleacă la Moscova. Obsesia lui Stalin de a vedea trădători printre cei apropiați lui, îi aduce lui Trepper 10 ani de închisoare. Este eliberat după moartea "Tiranului Roșu". Ajunge în Polonia, devine președintele Asociației evreilor polonezi. Îi este interzis să părăsească Polonia. Știe prea multe. Pleacă numai familia sa. O viață plină de enigme.

Tentativă eșuată la Dieppe

La 1 august, amiralul englez Mountbatten organizează și execută o debarcare în zona Dieppe, de pe țărmul francez al Canalului Mânecii. O forță de circa 6 000 militari aliați, dintre care 5 000 canadieni și 1 000 englezi, debarcă pe plaja de la Dieppe pentru a testa forța diviziei a 32-a de infanterie germană. Tentativa eșuează. Nemții sunt superiori. La ora 9 dimineața rămân pe plajă 907 morți, 568 răniți și 1306 prizonieri, ca și un important material de război. Aproape 2 000 de soldați aliați reușesc să se mai înapoieze în ambarcații pe litoralul englez.

Pe front

2. Forțele române din Armata 3 (diviziile 5, 6 și 9 cavalerie) sunt angajate în cadrul ofensivei germane din Caucaz. Acestea înaintează fulgerător în peninsula Eisk. După ocuparea orașului cu același nume, trupele române își vor continua ofensiva de-a lungul litoralului estic al Mării de Azov, spre Promorsko Ahtarskaia și Taman.

7. Armata 3 română preia apărarea Donului mijlociu între vest Blij Perekop și Boskoreskaia, pe un front de circa 160 km, înlocuind trupele germane și italiene în zonă. Misiunea celor 7 divizii române este de a menține frontul și de a interzice o eventuală încercare sovietică de contraofensivă, menită să împiedice asaltul trupelor germano-române asupra Stalingradului.

8. Corpul 6 armată român trece la sud de Don și înaintează spre valea râului Aksai.

Evenimente interne

2. S-a deschis linia ferată dublă Buzău-Mărășești.

3. Prefectura Capitalei anunță: interzicerea "înjurăturilor" și a "expresiilor vulgare" în public; sancțiunile sunt contravenționale, iar recidiva se pedepsește chiar cu internarea în lagăr.

5. 17 lei este noul preț al pâinii de 500 gr. (70% grâu și 30% orz).

- Membrii corpului didactic din regiunile dezrobite vor primi o indemnizație de 30% pe lângă salariu.

10. Filmul italo-român "Odessa în flăcări", cu soprana Maria Cebotari și Carlo Ninchi, se află în curs de finalizare.

11. Se încorporează tinerii cu termen redus din contingentele 1943 și 1944.

13. Evreii și străinii veniți clandestin în București au 30 de zile pentru părăsirea Capitalei. Contrar vor fi trimiși cu familiile în Transnistria.

15. Este dat în funcțiune depoul de tramvaie "Panduri" din București.

18. Se dublează prețul pâinii pentru evrei: 30 lei o pâine de 500 grame.

21. Presa consernează: 300 de ani de la tipărirea "Evangheliei de la Govora".

24. Se hotărăște ca, de la 1 septembrie, să dispară din Capitală comerțanții ambulanti, gheretele și tarabele care dau un aspect orientat "micului nostru Paris".

25. Se interzice consumarea porumbului fiert sau copt pe stradă, în municipii sau orașe.

Evenimente externe

1. Vaticanul ia poziție împotriva comunismului, ca urmare a tratatelor anglo-sovietice și a influenței crescânde a bolșevismului.

4. Unități americane debarcă la Guadalcanal, în Insulele Solomon din Oceanul Pacific.

8. Congresul indian cere S.U.A., Chinei și Rusiei să susțină independența Indiei.

9. Gandhi, Nehru și alți fruntași ai mișcării naționaliste indiene sunt arestați.

12. Port-avionul britanic "Eagle" este scufundat.

15. Turcia interzice trecerea flotei sovietice prin strâmtoarea Dardanele.

17. V. Molotov este numit prim-vicepreședinte al Consiliului Comisariatului poporului.

23. Germanii trec Donul, ultimul obstacol spre Stalingrad.

24. Discurs al lui Goebbels: "Înainte de sosirea iernii, puterea militară a Sovietelor nu va mai amenința Europa!".

25. Ducele de Kent, fratele mai mic al regelui George al VI-lea al Marii Britanii, moare într-un accident de avion în zbor spre Islanda.

28. Toți evreii străini intrați în Franța după 1936 sunt trimiși în tabere de concentrare.

29. Aviația britanică atacă acceleratul Paris-Bordeaux (25 de morți și peste 50 de răniți); energetic protest francez.

Partidul Liberal reacționează

Pierderile de vieți ale tinerilor ostași români pe frontul antisovietic impresionează puternic opinia publică din țara noastră. Principalele partide politice opuse dictaturii iau atitudine.

Într-o scrisoare adresată mareșalului Ion Antonescu la 24 septembrie, C.I.C. (Dinu) Brătianu, șeful Partidului Național Liberal, condamnă cu o vehemență nemiștinată politica internă și externă dusă de Conducătorul Statului. Este semnificativ în această privință următorul fragment din scrisoare: "Suntem în preajma iernii, cu amenințarea de foamă și de frig pentru populația țării și cu o profundă dezorganizare a vieții economice... Armata română nu mai contează ca armată națională pentru apărarea frontierelor țării. Ea este încadrată în armata germană la peste 1 000 de kilometri de țară și băgată continuu în primele linii de luptă. Pentru ce ne impunem continuu aceste sacrificii?".

2. Trupele române acționează în Caucaz, alături de trupele germane. Forțele sovietice opun o dărză rezistență.

4. Armata 4 română, căreia îi sunt subordonate șapte divizii, ocupă poziții defensive la sud de Stalingrad, între Don și Volga.

20. Întrevedere între generalii Petre Dumitrescu, comandantul Armatei 3 române, și Friedrich von Paulus, comandantul Armatei 6 germane. Sunt discutate problemele slabei înzestrări și aprovizionării ale trupelor române.

O pedeapsă exemplară

Lucian Dragomirescu, funcționar la primăria sectorului IV- (verde) din București, a fost prins în "flagrant delict de luare de mită". Pentru a constitui un avertisment celor tentați să comită astfel de infracțiuni, împotriva acestui funcționar incorect s-au luat următoarele măsuri: "a fost ținut timp de cinci zile în holul primăriei cu cătușele la mâini, iar noaptea le-a dormit în beciul poliției, după care a fost trimis în judecată pentru primirea sancțiunii corespunzătoare abaterii sale".

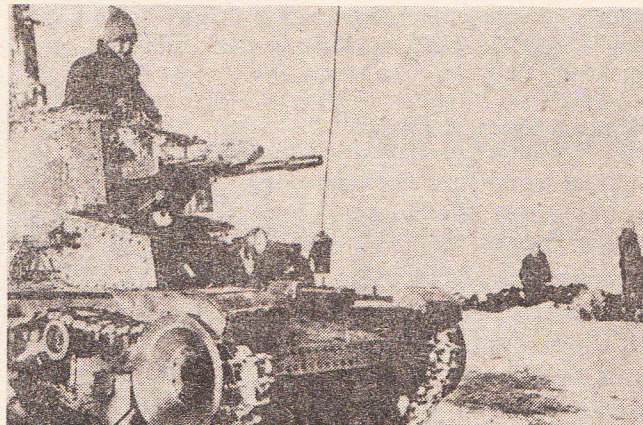
Nu chiar ca pe timpul lui Vlad Ţepeș, totuși actualizarea unor asemenea idei, nu numai în materie de luare de mită, n-ar strica!

Pierderi germane de vieți

Presă occidentală anunță că în primele 15 luni, din iunie 1941 până la 1 septembrie 1942, Wehrmachtul (armata germană) a pierdut pe teritoriul Uniunii Sovietice un număr de 336 000 ostași decedați, 1 126 941 răniți, 75 990 prizonieri și dispăruți. Situație, care după lupta pentru cucerirea Stalingradului, se va agrava catastrofal.

Începe asediul Stalingradului

În pofida acestor pierderi considerabile, aflat în zona frontului sovietic, la Vinnița, Hitler ordonă comandanților marilor unități invadatoare să ocupe Stalingradul neîntârziat și cu orice preț. Nemții dispun în acel moment de două armate ale "Heeresgruppe", armata a 6-a a mareșalului von Paulus; 4 divizii blindate, armatele române a 3-a (8 divizii infanterie și 2 cavalerie) și a 4-a (8+2 divizii). În general germanii dispun de 50 de divizii, iar sovieticii de 130 de divizii, însă cu efective scăzute.

Tanc românesc în acțiune

La 13 septembrie începe bătălia, care va dura 143 de zile. Hitleriștii reușesc să intre în oraș și să ocupe chiar gara Stalingrad. Sovieticii pornesc o contralovitură pentru a curăți centrul orașului, cu mari lupte pe movila "Mamai", ca și în cartierele muncitorești, îndeosebi în acela denumit "Octombrie roșu". Pentru fiecare casă, pentru fiecare stradă, înfruntările sunt de cele mai multe ori corp la corp. Această epocală bătălie va dura până la 2 februarie 1943.

Evenimente interne

1. Presa română estimează că: "Populația globului va crește de la 2,2 miliarde oameni (în 1942) la 4,75 miliarde (în 2000).
- Ministerul Culturii Naționale a aprobat 1000 de burse pentru orfanii de război, în școlile secundare și internate.
2. S-a deschis la București expoziția "Războiul în imagini" (manifestare româno-germană de arme și artă).
3. Revizuirea evreilor din "categoria a II-a" (care au participat pe front, în linia I, în anii 1916-1918).
- Compozitorul Dimitrie Cuclin compune "Imn Regelui Mihai I".
11. Din această zi camuflajul în București începe la ora 19.
13. Se suspendă trimiterea de mandate poștale particulare pentru ostașii de pe front, deoarece "nu au ce face cu banii".
- Aviația engleză și sovietică bombardează instalațiile petrolifere de la Ploiești.
14. Se deschide la Sala Dalles expoziția germano-română de radio și televiziune.
17. Presa anunță deschiderea în București a unei expoziții cu produse realizate de internații politici în atelierele lagărului de la Tg. Jiu.
18. La ființă așezământul "Eforia ostășească pentru militari și invalizi" sub îndrumarea Consiliului de Patronaj.
23. Noul preț al uleiului comestibil, 143 lei litrul.
24. Președintele Partidului Național Liberal, C.I.C. Brătianu protestează și condamnă vehement politica mareșalului Ion Antonescu de a angaja armata română în lupte pe teritorii străine, departe de Patrie.
29. Elevii din ultima clasă de liceu (a VIII-a) sau școli similare pot beneficia de o singură amânare de la încorporare, pentru studii.

Evenimente externe

1. Trupele germane ating fluviul Volga și amenință puternic Stalingradul.
2. Walter Funk, ministrul economiei Germaniei, sosește la București pentru tratative.
3. Presa germană consemnează: "În urma marilor victorii germane, soarta Stalingradului poate fi considerată pecetluită".
4. Prin lege, în Franța "mâna de lucru" de la 21 la 35 de ani este trimisă în Germania, la muncă.
7. "Uniunea generală a evreilor" din Franța este obligată să plătească 6 milioane franci pentru a mai putea funcționa.
10. Din cauza lipsurilor alimentare, Uniunea Sovietică importă grâu din Canada.
- O tentativă aliată de debarcare la Tobruk eșuează.
15. Trupele americane din insula Guadalcanal (Insulele Solomon) resping trupele japoneze.
16. La Veneția rulează filmul italo-român "Odessa în flăcări", premiat cu Cupa Bienalei.
20. La Paris sunt executați 116 membri ai Rezistenței franceze pentru atacuri împotriva militarilor germani.
23. În Noua Guinee forțele aliate americane și australiene, încep ofensiva împotriva trupelor japoneze.
26. Sediul Societății Națiunilor de la Geneva este considerat de presa germană "cavoul unei costisitoare și răufăcătoare utopii".
27. Puterile Axei sărbătoresc cu fast rezultatele obținute în cei doi ani de la semnarea Pactului Tripartit.

Un an de la căderea Odesei

La 16 octombrie se împlinește un an de când bravii noștri ostași au eliberat pământul strămoșesc al Basarabiei, Bucovinei și ținutului Herței, au cucerit Odessa, puternic punct strategic pentru apărarea sovietică.

În Piața Palatului Regal din Capitală se adună în această zi mii de bucureșteni care aclamă pe Rege. Apoi, ei se îndreaptă spre Piața Victoriei, în fața Palatului Consiliului de Miniștri, unde aplaudă îndelung pe mareșalul Ion Antonescu, apărut în balconul clădirii.

Parada militară cu defilarea pe sub "Arcul de Triumf" a ostașilor care au luptat în Basarabia și Transnistria, va avea loc în prezența regelui Mihai, a mareșalului Ion Antonescu și feldmareșalului Keitel.

"Realizări în Transnistria"

În București, pe marele platou din "Piața Brătianu" s-a inaugurat într-un cadru solemn, expoziția "Realizări în Transnistria". Au participat membri ai guvernului și corpului diplomatic, demnitari civili și militari, numeroși invitați. Expoziția înfățișează realizările obținute timp de un an în administrarea Transnistriei.

Sporuri salariale "de scumpete"

Prin "Hotărârea Consiliului de Miniștri" (din 28 octombrie a.c.) s-a aprobat majorarea salariilor funcționarilor publici, cu următoarele sporuri: salarile până la 3 000 lei lunar, vor primi 50%; între 4 000 și 8 600, spor 40%; între 9 300-14 700, spor 37-30%; între 17 700-25 000, spor 30-20%; între 25 000-48 000, spor 20-10%; între 48 000-72 000, spor 10-6%.

Pe front

10-25. Lupte locale pe frontul Donului. Armata 3 română încearcă să împiedice tentativele sovietice de a crea la sud de fluviu noi capete de pod și baze de plecare la atac.

27. Trupele germane și române din Caucaz reiau cu succes înaintarea pe direcția Nalcik-Alaghir. Acestora li se opune Gruparea de Nord din Frontul transcaucazian (armatele 9, 37, 44 și 58). Luptele din zona Nalcik vor dura până la 12 noiembrie.

Evenimente interne

1. Sfințirea și inaugurarea (după restaurare) a Mănăstirii "Dintr-un lemn" din județul Vâlcea.
2. Concert simfonic omagial la Ateneul Român (20 de ani de la înființarea Filarmonicii).
5. Noul preț al pâinii de 500 gr. este de 14 lei bucata.
12. Noi prețuri la bere în localuri: 37 lei sticla (650 ml), 32 lei halba (500 ml) și 22 lei țapul (300 ml).
14. Gală cinematografică la Scala cu premiera filmului german "Frederic cel Mare" (vizionarul marelui Reich).
15. Sărbătorirea unui an de la căderea Odesei.
16. Se inaugurează "Expoziția Transnistriei" în Piața Brătianu.
19. Cunoscuta firmă "Dragomir Niculescu" din București trimisă în judecată pentru mărfuri dosite și speculă.
20. Prefectura Capitalei dispune sancțiuni grave pentru cei care "staționează pe străzi și acostează femeile".
 - Se semnează "Decretul-lege pentru începerea lucrărilor de introducere a gazelor naturale" în Capitală.
22. Sosește la București celebrul cântăreț italian Tito Schipa.
23. Peste 140 de preoți olteni sunt trimiși în Transnistria pentru acțiuni de misionarism.
 - Sancțiuni severe pentru "luarea de mită" (închisoare 5-25 ani și "moartea"-pentru cazurile foarte grave).
 - Noi prețuri maxime: carnea de porc fără slănină 190 lei kg.
25. Regele Mihai I împlinește 21 de ani și devine major.
29. I.P.S. Patriarhul Nicodim îndeamnă preoțimea să dea tot sprijinul acțiunii de colectare de daruri pentru ostași.

Suportul anglo-american pentru Uniunea Sovietică

În anul 1942, cotitura aproape decisivă în războiul germano-sovietic se datorează, pe lângă replica îndârjită dată nemților de armata sovietică, și sprijinului material acordat de Anglia și Statele Unite, pe baza legii de împrumut și închiriere. Pe căi maritime, ocolite, prin Oceanul Înghețat de Nord, pe la Murmansk, au sosit din S.U.A. 1 300 de avioane, 2 000 de tancuri ușoare, 75 000 de mitraliere, 20 000 de camioane și Jeepuri, 1 500 000 de bocanci, iar din Anglia, cu puțin înainte de începerea bătăliei de pe Volga pentru Stalingrad, au sosit 2 400 de tancuri, 1 800 de avioane, 3 000 000 perechi încălțăminte. La 6 octombrie s-a semnat la Washington un nou protocol de livrări pentru U.R.S.S., 4 400 000 tone provizii (consumul de carne, ouă, lapte praf, legume deshidratate, s.a.).

Industria sovietică a procurat la rândul ei pentru front în faza finală 130 000 de tunuri, 37 000 de tunuri antiaeriene, 16 500 tancuri grele, circa 30 000 de avioane.

Drama vasului "Laconia"

Deși englezii au luat măsuri pentru a micșora eficacitatea submarinelor germane, acestea sunt încă operative. Unul dintre ele, U-Boot 156, scufundă vasul de transport britanic "Laconia", iar altele trimis pe fundul mării pacheboturile "Oronsay", "Orcades" și "Duchess of Atholl". Drama cea mare aparține însă vasului de transport "Laconia" cu 3 000 de persoane la bord, printre care 1 800 de italieni, prizonieri de război. Comandantul submarinului german află acest fapt de la un supraviețuitor și transmite un S.O.S. pentru salvarea pasagerilor de pe epavă și din apă. Sosesc câteva nave la acest apel, însă apare și un avion american de vânătoare care bombardează submarinul german. Alte avioane caută submarine în golful Gascogne, unde se petrece acțiunea, le găesc, și alte patru submarine hitleriste sunt lovite. După acest episod, amiralul german Dönitz interzice submarinelor orice acțiune de salvare.

De pe vasul "Laconia" n-au putut fi salvați decât 1 000 din cei 3 000 pasageri, inclusiv prizonieri.

Acțiuni ale partizanilor

- La 11 octombrie, un comando civil de 4 norvegieni, trimiși de Londra, sunt parașutați în Norvegia pentru executarea unor acțiuni de diversivitate și distrugere la fabrica de apă grea "Norsk Hidrok", care se încheie cu succes.
- La 24 octombrie, 3 echipe ale găzii populare polonezeucid 10 ofițeri germani și rănesc alți 24, în cafenelele Varșoviei și redacția unui ziar hitlerist.
- În Ucraina de la Est de Nipru detașamente de partizani întreprind numeroase raiduri în rândurile forțelor germane cărora le produc pierderi.

Evenimente externe

5. Un cuirasat american de tipul "Mississippi" (33 000 tone) este scufundat de un submarin italian.
7. În S.U.A. "ziua de muncă de 8 ore" se prelungește în întreprinderile aviației, pentru a se acoperi nevoile războiului.
8. I.V. Stalin învinuiește direct Anglia și S.U.A., că "nu se țin de cuvânt" în ce privește crearea celui de-al doilea front antigerman.
 - Prizonieri germani sunt uciși fără interogatoriu, de soldați și comisari sovietici, pe frontul de la Briansk.
9. Australia solicită sprijin urgent din partea S.U.A. și Angliei pentru a rezista atacurilor japoneze.
10. În Siria, tentativă de asasinare a generalului Charles de Gaulle; 45 de arabi naționaliști siriieni suspecti sunt arestați.
11. În Anglia, jucăriile de plumb se colectează pentru industria de armament.
12. Cuba este primul stat din America latină care a reluat relațiile diplomatice cu U.R.S.S.
 - Camera Reprezentanților din S.U.A. a votat participarea negrilor la alegeri, lege primită ostil de statele din sud.
13. Turcia protestează energic contra unor intenții nord-americane de a atribui Uniunii Sovietice, strămoșea Dardanele.
15. Turcia interzice trecerea flotei sovietice prin Dardanele.
16. Japonezii reușesc să se infiltreze la Guadalcanal.
20. Americanii debarcă trupe în Liberia.
23. Italia serbează "20 de ani de revoluție fascistă".
30. Mexicul reia relațiile diplomatice cu U.R.S.S.

Pe front

19. Încă în zori, puternice forțe sovietice trec la ofensivă pe întreg frontul Donului mijlociu. Până seara, apărarea Armatei 3 române este complet ruptă. Blindatele sovietice pătrund peste 25 km. în dispozitivul acesteia și ajung în zona Perelazovski.

20-23. Alte forțe sovietice reușesc după lupte înverșunate să încercuiască Armata 6 germană și o parte din Armata 4 română.

24. În Cotelul Donului trupele române continuă să reziste ofensivei sovietice. Cea mai mare parte a lor sunt scoase din subordinea Armatei 3 române și trecute sub comanda Grupului german "Hollid".

29. Armata 3 română, având pierderi în efective de peste 50%, continuă să reziste presiunii inamice. "Grupul Lascăr", împreună cu Armata 6 germană, complet încercuite în zona Stalingrad, încearcă să restabilească legătura cu trupele germano-române din Cotelul Donului.

"Vulturul de mare" în flăcări

Un puternic incendiu a izbucnit și a distrus în mare parte magazinul universal "La vulturul de mare cu peștele în ghiare", de pe strada Carol nr.76, lângă piața Sf. Gheorghe. Imobilul vechi, chiar pentru acea perioadă, era încălzit cu sobe de lemn și cărbune, de la care focul s-a propagat, cu repeziciune, la etaj, pod și acoperiș. Deși pompierii au intervenit rapid, birourile de la etaj au ars complet, iar apa din furtunuri au distrus o mare cantitate din marfă.

Încercuite la Cotelul Donului Hitler cere unităților române să reziste până la ultimul om

Marile unități române încercuite în Cotelul Donului primesc din partea lui Hitler următorul ordin: "Divizile 15, 13, 6, 5 române și restul diviziei 14 române își vor menține cu orice preț și până la capăt pozițiile lor actuale". Șeful Marelui Stat Major al armatei române, Ilie Șteflea, întuind că aceste divizii, aflate sub comanda generalului Mihail Lascăr, vor fi complet încercuite și nimicite, încearcă să obțină aprobarea retragerii lor spre fluviul Donet. Comandamentul german, ignorând această solicitare, răspunde la ordinul lui Hitler că: "Grupul Lascăr va trebui să reziste până la ultimul om. Rezistența sa condiționează operațiile ulterioare". Rezultat: din cei 40 000 de ostași ai grupului au scăpat în jur de 3 500.

Cinstirea memoriei lui Nicolae Iorga

Directorul cotidianului "Curentul", Pamfil Șeicaru, a instituit un premiu în valoare de 100 000 lei pentru autorul celei mai reușite lucrări cu subiectul "Nicolae Iorga, istoric și educator al poporului român".

Inițiatorul acestui concurs l-a propus d-lui Gh.I. Brătianu, succesor al profesorului la catedră

și la conducerea "Institutului de istorie universală", să prezideze comisia de examinare a lucrărilor propuse, iar pe cea premiată s-o înmâneze laureatului.

Sumele rezultate din vânzarea cărții sunt destinate ridicării unei bisericuțe care să perpetueze memoria marelui cărturar român.

Se împlinește o jumătate de secol de la înființarea "la marginea Bucureștiului" (azi Piața Unirii) a Institutului medico-legal de către dr. Mina Minovici, fondatorul școlii române de medicină legală și antropometrie, care a și dat numele Institutului, cunoscut popular drept Morga, menținut și în prezent.

Morga la 50 de ani

Statisticile vremii arată că în această perioadă de 50 de ani s-au efectuat la morgă 31 394 autopsii, au fost aduși 13 127 morți din cauze naturale, 3 235 morți subite, 3 091 sinucideri, 7 412 accidente și omoruri prin imprudență, 376 pruncucideri, 489 avorturi provocate și urmate de decesul mamelor.

Dr. Mina Minovici

Să votezi "DA"!

Gheorghe Marinovici, un tinichigiu din Calafat, căsătorit și cu doi copii, a spus "NU" la plebiscitul organizat de mareșalul Ion Antonescu în 1941. Un comunicat al Marelui Stat Major afirmă că, "dându-și seama de greșala făcută", Gheorghe Marinovici a cerut să fie trimis pe front. Și, bineînțeles, a luat drumul Crimeii.

"Ziua cumpătării"

Conducătorul Statului hotărăște ca ziua de 22 februarie să fie declarată "Ziua cumpătării", adresându-se poporului cu următorul apel: "Români, sprijiniți strădania Ajutorului de iarnă și considerați "Ziua cumpătării" drept semn al voinței românilor de a ne uni în suferințe și de a ne sprijini în bucurii".

Evenimente interne

1. Se emit și se pun în circulație două serii de timbre omagiale cu tema "Un an de la eliberarea Basarabiei".
2. Ministerul lucrărilor publice a instituit un concurs pentru sistematizarea și modernizarea Pieții Victoriei din București.
3. Prin lege este expropriat imobilul "Teatrul Liric" din București (proprietate particulară) pentru instalarea "Operei Române".
 - Se interzice în toată țara vânzarea operelor scriitorilor evrei, conform listelor afișate în librării.
 - Evreii și străinii care se prezintă la "revizuire" cu acte false, vor fi sancționați: evreii trimiși în Transnistria iar străinii "expulzați".
6. Regele Mihai vizitează Odessa.
7. Sunt majorate pensiile publice cu 20%.
8. Prof. A.C. Cuza e sărbătorit la împlinirea vârstei de 85 de ani.
9. La Odessa se înființează primul institut bancar românesc din Transnistria.
11. Tinerii născuți în anul 1920 vor activa ca premilitari.
12. Uriaș incendiu la magazinul "La vulturul de mare cu peștele

în ghiare" din București; pagube de peste 60 milioane lei.

16. Doamna Maria mareșal Antonescu e decorată de Führer cu ordinul "Ehrenzeichen für Deutsche Volkspflege", cu briliante (Medalia de Onoare cu briliante pentru grija față de popor).

- Decret-lege privind: "suspendarea pedepselor unor infractori din cadrele armatei și trimiterea lor pe front la infanterie".

17. Subscripția națională pentru "Palatul Invalizilor" până azi este de 114 114 439 lei.

18. Evreii care au fost "cercetași de război" (1916-1918) beneficiază de prelungirea contractelor de închiriere.

19. Se înființează Comisariatul general al refugiaților din Transilvania de nord, pe lângă Ministerul Afacerilor Străine.

22. Se acordă autorizații speciale pentru "scutirea de muncă obligatorie" și "de exercitarea profesiei" unor categorii de evrei.

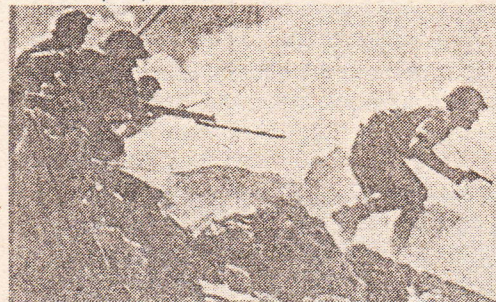
23. Un an de la aderarea României la Pactul Tripartit.

28. Comemorarea a 90 de ani de la moartea marelui luptător și patriot român Nicolae Bălcescu.

30. Guvernatorul român al Transnistriei (prof. Gh. Alexianu) a botezat "primii copii români născuți la Odessa".

Al doilea front este deschis

Dar nu în Europa cum a dorit Stalin, chiar și Roosevelt, ci în Africa de Nord cum a propus și a insistat Churchill

pregătind operațiunea "Torch" (Torta), debarcarea în Algeria și Maroc. Acceptată în final și de președintele S.U.A., pusă sub conducerea generalului american Dwight Eisenhower, debarcarea pe continentul african a început în dimineața zilei de noiembrie. 800 de vase de război și transportoare debarcă până seara aproape 100 000 de soldați ai trupelor aliate. Orașul este relativ ușor de cucerit

dar la Port Lyautey unitățile altui general american, George Patton (1885-1945), care va deveni la fel de celebru ca și primul, întâmpină rezistența trupelor franceze de la Vichy, care primiseră ordin să atace pe aliați. Prezent în Africa de Nord în timpul debarcării, primul ministru al lui Pétain, amiralul François Darlan (1881-1942) realizează un acord de încetare a focului cu aliații, însă peste o lună va fi asasinat în Alger.

Replica Axei a constatat în ordinul lui Hitler ca și Franța liberă să fie ocupată. Militarii germani și italieni trec prin teritoriul francez și se îndreaptă spre Toulon unde se află baza flotei franceze. Pentru a nu servi nemților marinarii francezi își scufundă flota: 3 cuirasate, 7 crucișătoare, 14 torpiloare, 7 submarine, în total cu navele mici, peste 230 000 de tone. Aliniați la mal, ei prezintă onorul cu arma, navelor care se scufundă.

Agonia Axei la Stalingrad (I)

După o pregătire de artilerie de 3 500 guri de foc, timp de aproape două ore Frontul Stalingrad sovietic dezlănțuie la 19 noiembrie o puternică contraofensivă, sprijinită de alte două mari fronturi de divizii de infanterie, tancuri și aviație.

Acționând puternic și suportând mai puțin greu gerul de minus 25-30 de grade, soldații acestor fronturi au făcut joncțiunea și au realizat încercuirea a 22 de mari unități adverse cuprinzând circa 300 000 de ostași și ofițeri aparținând armatei a 6-a germane (mareșalul Friedrich von Paulus) și armatele a 3-a și a 4-a (generalii P. Dumitrescu și C. Constantinescu) care pierduseră mult din efectiv. Înregistrându-se mari pierderi, situația devenise catastrofală. Hitler încearcă să ascundă populației germane îngrozite, dimensiunea înfângerii, promițându-i noi arme distrugătoare. El constituie un grup de armate "Don" sub comanda feldmareșalului Erich von Mannstein (1887-1973). Din cei prezenți și din noi întăriri acesta reunește sub comanda lui 30 de divizii, printre care se aflau și ostași români ai corpurilor 6 și 7 române, rămași în afara încercuirii. De altfel armata a 3-a română a avut inițial 11 divizii, iar armata a 4-a română 7 divizii. Cum amintesc rapoartele și memoriile acelei perioade, aceste mari unități române "erau cu efective incomplete, cu moral scăzut, fără echipament de iarnă și cu capacitate de luptă redusă".

Legenda Rommel se spulberă

Trimis de Hitler în Africa să restabilească situația dificilă a unităților germane, vestitul general Rommel după unele rezultate favorabile începe să piardă teren. Alt general celebru, dar englez, Bernard Montgomery (1887-1976), comandă armata a 8-a britanică și pornește la 2 noiembrie o mare ofensivă împotriva nemților și italienilor. Rommel cere lui Hitler să se retragă, acesta din urmă îl refuză, apoi îl aprobă. Ofensiva britanică de la El Alamein face 30 000 de prizonieri ai Axei. Montgomery continuă ofensiva și cucerește tot ce ocupase "Afrika Korps" a lui Erwin Rommel.

Guadalcanal, altă epopee

În insula de numai 7 000 kmp din arhipelagul Solomon s-a desfășurat o bătălie japoano-americană rămasă celebră în istoria celui de-al doilea război mondial. Guadalcanal, un loc de mare importanță strategică și tactică unde japonezii, debarcați înaintea aliaților din Pacific, construiau un aeroport ca bază principală de invazie în Noua Guinee și în Regiune.

Aliații, americani și australieni, aduc pe insulă 60 000 de militari, iar japonezii 36 000. De la 12 la 15 noiembrie s-a desfășurat o cruntă bătălie navală, aeriană și terestră, cu pierderi mari de ambele părți, de oameni și materiale, avioane, nave, tancuri. Bilanțul este tragic de ambele părți.

După această sângeroasă încheiere de forțe, luptele continuă până în ianuarie 1943 și se încheie cu un remarcabil succes strategic al aliaților. Ei pierd totuși 1 979 de vieți, 5 000 de militari se îmbolnăvesc de malarie, iar japonezii au 16 000 de morți și 16 000 de contaminați de malarie. Sunt scufundate 24 de nave de 134 839 de tone.

Evenimente externe

1. Guvernul britanic dispune suspendarea pelerinajelor la Mecca din cauza riscurilor navigației.

2. Președintele Turciei, İsmet İnönü se pronunță din nou pentru neutralitatea țării sale.

- Uzinele Ford din Detroit sunt profilate pe producție de război, o parte a acestora fiind livrată Uniunii Sovietice.

3. Groaznic uragan în India: peste 11 000 de oameni morți.

- Victorie decisivă la El Alamein a englezilor (generalul Montgomery împotriva generalului Rommel).

5. Sovieticii folosesc gloanțe "dum-dum", engleze.

7. Ciclistul Fausto Coppi bate la Milano recordul orei (45,848 km).

11. Ziariștii americani din Vichy sunt supuși domiciliului obligatoriu.

12. Mare bătălie navală în apele portului Casablanca; cuirasatul francez "Jean Bart" în flăcări.

- W.Churchill îl informează pe I.V. Stalin despre acțiunile de debarcare în Africa de Nord, pe care le consideră "al doilea front"

13. Trupele italiene intră în Nisa.

15. Se inaugurează tunelul care leagă partea principală a Japoniei de insula Kiusiu.

16. Trupe germane și italiene debarcă în Tunisia.

17. Mareșalul Pétain destituie de la șefia guvernului pe amiralul Darlan și îl numește, din nou, pe Pierre Laval.

19. Agenția Rador transmite: "Bombardamentele aeriene britanice asupra orașelor italiene sunt o ofensă la adresa culturii universale".

20. Sultanul Marocului cere generalului american Patton să fie respectate obiceiurile musulmanilor din regiune.

22. Trupele generalului sovietic Jukov încercuiesc armata a 6-a germană la Stalingrad.

23. Primul grup de voluntari francezi pleacă din Paris spre frontul de răsărit.

- Generalul Charles de Gaulle a plecat în S.U.A. pentru tratative.

29. Incendiu distrugător la un cabaret din S.U.A.: peste 460 morți.

30. Trupele germane ocupă portul francez Toulon și o mare parte a flotei franceze se sabordează.

Incidente germano-române

**Protestul marelui mareșalului Antonescu adresat
feldmareșalului german von Mannstein**

Încercând să justifice înfrângerile din Cotul Donului și de la Stalingrad, Comandamentul Suprem German aduce tot mai des acuze trupelor române, îndeosebi comandanților lor, care n-ar fi menținut linia de apărare de pe Donul mijlociu. Germanii uitau însă de promisiunile făcute anterior în legătură cu întărirea dispozitivelor armatei noastre cu blindate și artileria grea.

Răspunzând acestor acuze, mareșalul Ion Antonescu îi adresează o virulentă scrisoare feldmareșalului Erich von Mannstein, comandantul Grupului de armate "Don". Spicuim din această scrisoare:

"În calitate de conducător al statului român și de comandant al armatei, am, deci, dreptul de a împiedica orice act care îmi poate compromite prestigiul indispensabil exercitării funcțiilor mele și am datoria să sustrag din fața oricărei molestări ofițeri și soldați români, supuși unui tratament incompatibil cu onoarea și credințele țării mele... Eu sunt dator să vă previn că, dacă nu încetează această atitudine și aceste fapte, voi avea de examinat situația forțelor noastre în cadrul frontului dumneavoastră".

Mareșalul Ion Antonescu avea în vedere numeroasele incidente ce avuseseră loc în Cotul Donului, cărora le căzuseră victime numeroși ofițeri și soldați români. Spre exemplu, la est de Doneț, detașamente de pedepsire germane n-au ezitat să deschidă focul împotriva unor unități și subunități române, care sub presiunea blindatelor sovietice încercau să se salveze spre vest.

Pe front

4. Divizia 2 munte română, aflată în zona Nakik la poalele munților Elbrus, începe retragerea spre peninsula Taman.

12-14. Trupele germane și române din zona Stalingrad duc lupte grele pentru ieșirea din încercuire. Eforturile lor eșuează datorită lipsei de combustibil și forțelor sporite sovietice.

Bilanț dureros

Potrivit comunicatelor oficiale, armata română a suferit în perioada 1 iulie - 31 decembrie pierderi cifrate la 172.441 militari (16.566 morți, 57.183 răniți, și 98.692 dispăruți), dintre care circa 80% au fost înregistrate în bătăliile ofensive și defensive din zona Stalingrad.

Agonia Axei la Stalingrad (II)

La 12 decembrie nemții trec la ofensivă și reușesc să ajungă la 50 km. de gruparea încercuită a diviziilor lui von Paulus și a celor românești. Dar, la Kotelnikovo, lângă Stalingrad, rușii înlătură pericolul ruperii frontului de către nemți. Hitler aduce din Caucaz grupul de armate A, într-o încercare disperată de a redresa situația, însă cei încercuți în jurul Stalingradului nu au posibilitatea să acționeze din

În Stalingrad, ca și distrus, se dau încă lupte de stradă.

cauza lipsei de carburanți. Gerul paralizază și oameni și funcționarea armamentului, iar parașutarea redusă de alimente este insuficientă.

La 30 decembrie Frontul Sud-Vest sovietic începe să pătrundă în dispozitivul încercuirii, strângând ca într-o menghină 250 000 de oameni și materiale. Numai peste 24 de ore, acest front al Armatei Roșii înfrânge 20 de divizii inamice și capturează 60 000 de prizonieri, 368 avioane, 176 tancuri și 1927 tunuri.

Evenimente interne

2. Prin decret-lege se oficializează introducerea zaharinei și a altor substanțe îndulcitoare în consumul alimentar.
3. Generalul Ion Râșcanu este numit primar general al Capitalei.
8. Sala de cinematograful "Scala" este mistuită în bună parte de un incendiu, stins abia după 12 ore.
9. Întreprinderile comerciale și industriale nu pot mări salariile angajaților fără aprobarea Comisariatului general al prețurilor.
11. Noul preț al zahărului tos - 134 lei kg., cubic - 140 lei.
13. Se inaugurează "Casa Studenților" din Calea Plevnei, care poate adăposti 100 de bursieri și 1000 de studenți la cantină, cu sprijinul material al ziarului "Universul" (director, Stelian Popescu).
14. Se interzice producerea, vânzarea și utilizarea pocnitorilor cu prilejul sărbătorilor sfârșitului de an.
15. Doamnele și domnișoarele care au dat îngrijiri răniților de război sunt decorate cu ordine și medalii.
19. Institutul medico-legal prof.dr. Minovici a împlinit 50 de ani.
21. Numeroase formații teatrale și muzicale pleacă pe front pentru spectacole și concerte date răniților și soldaților în refacere.
22. În cartierul Vatra Luminoasă se dau în folosință noi locuințe ieftine.
23. De Sărbătorile Crăciunului întreprinderile care lucrează pentru armată nu vor avea liber în ziua a 3-a, de Sf. Ștefan.
26. Î.P.S.S. Patriarhul Nicodim înmânează Regelui Mihai și Mareșalului Ion Antonescu marea distincție bisericească "Crucea Biruitoare".
29. Prin decret-lege se va aplica pedeapsa cu moartea celor care vor fura linii, instalații și semnale folosite în telecomunicații.

Evenimente externe

1. Mussolini își exprimă dorința ca războiul cu U.R.S.S. să înceteze.
2. Fizicianul atomist Enrico Fermi, american de origine italiană, reușește fuziunea atomului.
6. Papa Pius al XII-lea declară că nu va părăsi Roma chiar dacă va fi bombardată.
 - Violent raid american cu avioane "Liberator", la Napoli.
7. "Ziua tăcerii în S.U.A.", formă de comemorare a victimelor agresiunii japoneze de la Pearl Harbour, la 7 decembrie 1941.
8. Din cauza bombardamentelor aliate, în Italia sunt evacuate populația vârstnică și copiii din marile orașe în locuri mai sigure.
11. În Iran britanicii aduc importante forțe militare pentru a proteja conductele de petrol.
15. Etiopia declară război Germaniei și Italiei.
18. În prezent, circa 200 000 de francezi lucrează în Germania. Ziinic pleacă un tren de lucrători pentru efortul de război german.
20. Președintele Roosevelt promite tot sprijinul Negusului, împăratul Etiopiei.
24. Amiralul François Darlan (n. 1881) prim-ministru la Vichy și desemnat succesor al mareșalului Pétain, aflat în Africa de Nord în timpul debarcării aliate, a fost împușcat de un tânăr (21 de ani) din "Frontul tineretii algeriene".
27. Pentru a ușura aprovizionarea populației din Paris, sute de mii de locuitori, îndeosebi bătrâni, mame cu copii, sunt trimiși în zonele mai bogate în alimente.
30. Japonezii bombardează cu aviația orașul Calcutta, ca primă operație de intervenție în India.

Uneori, în război, muzele nu tac!

N-a fost nevoie de bombele războiului pentru a dărâma "Teatrul Liric" (Opera) din Piața Valter Mărăcineanu, de lângă Cișmigiu. Cutremurul din 1940 a distrus acest lăcaș de cultură, asemănător marilor săli europene, de care-și mai amintesc doar cei trecuți de 70 de ani. Un teatru impresionant s-a văzut găzduit, la nevoie, de un teatru mic, "Regina Maria", de pe cheiul Dâmboviței, pentru cei tineri fosta "Operetă" de până la demolare. O sală mică, din fericire cu acustică satisfăcătoare, din nefericire adesea tulburată în timpul spectacolelor de zgomotul tramvaielor care aveau stație chiar în dreptul sălii.

Și iată, chiar dacă a fost război, muzele nu au tăcut. Opera a dat spectacole seară

Apreciatul tenor Mihail Știrbey

de seară. Războiul s-a îndepărtat rapid la sute și chiar aproape 2 000 de kilometri. Din București se imaginău cu greu dramele războiului. Jurnalele cinematografice arătau numai succese germane și unele românești, ca și ziarele care supradimensionau victoriile germane și eșecurile aliaților. Din păcate un post de radio în limba română, ca și "Europa liberă" mai târziu, nu exista, astfel că cei mulți rămași acasă cunoșteau prea puțin din tragediile frontului, cu excepția familiilor care primeau scrisori de deces trimise de regimente.

Vizionarea spectacolelor era o degajare, o temporară uitare a ceea ce se petrece de fapt în încrâncenarea războiului. Și Opera era unul din locurile favorite. Noua situație a încorsetat o seamă de mari artiști lirici români a cărei arie de exprimare s-a micșorat, cu tristețea de acasă și limitarea marilor turnee de peste hotare. Și totuși, marea galerie a cântăreților noștri atrăgea tineretul neîncorporabil și pe cei trecuți de 45-50 de ani lăsați la "vatră". Sopranele Emilia Guțianu, Lucia Bercescu, Maria Moreanu, Valentina Crețoiu, Maria Snejina, Dora Massini, Margareta Metaxa, Fea Pomponiu, cât și noi apariții ca Ana Tălmăceanu, Arta Florescu și Elena Cernei cântau și interpretau roluri de neuitat pentru generațiile deceniilor 4 și 5. Amatorii de operă de atunci nu pot uita pe Maria Moreanu în "Carmen", Emilia Guțianu în "Martha", Lucia Bercescu în "Turandot", Valentina Crețoiu în "Traviata", Arta Florescu în "Lucia de Lamermoor", Dora Massini în "Boema", ș.a.

Cântăreții români au interpretat întreaga gamă a operelor celebre. Tenorii reușiți de atunci, Emil Marinescu, Dinu Bădescu, Tomel Spătaru, Mihai Știrbei, glasurile generoase de

Frumoasa altistă Elena Cernei

baritoni ca Petre Ștefănescu-Goangă, Mihail Arnăutu, Șerban Tassian, impresionante voci de bas ale lui George Niculescu, poreclit "Basu", Nicolae Secăreanu, Alexandru Enăceanu și alți cântăreți au alinat inimile tuturor acelor ce trăiau, într-un fel sau altul, copleșitoarea atmosferă a războiului. Mulți din cei veniți de pe front în permisiile sau ușor răniți găseau în spectacolele artiștilor un refugiu reconfortant.

Doi oameni inimoși din actualul activ al Operei Naționale ne-au ajutat să realizăm unele reproduceri de fotografii și ne-au depănat unele amintiri. Ei sunt dl. Ion Bădănoiu, fost 30 de ani solist concertist în orchestra Operei, artist emerit, și dl. Mihail Romașcu, maistru de lumini, cărora le mulțumim.

MEMENTO

'42

CĂRȚI...

Ultimul "bestseller" al lui Cezar Petrescu

La cei 50 de ani împliniți, Cezar Petrescu (1892-1961) ajunsese la apogeul carierei sale scriitoricești. Mai avea multe de spus prin condeiul său, adesea atât de inspirat. Dar "Ochii strigoiului", apărut în acel an '42, trebuia să fie ultimul roman de succes din prelunga serie începută cu "Întunecare", în 1927. O suită remarcabilă, cuprinzând ceea ce azi numim bestseller-uri, cu titlurile de referință "Calea Victoriei", "La Paradis General", "Comoara regelui Dromichet", "Aurul negru", "Apostol", "1907", "Simfonia fantastică", "Plecat fără adresă", "Duminica orbului", "Baletul mecanic", însuși "Romanul lui Eminescu". Adesea recurgând la fantasticul facil, uneori coborând până la gusturi bulevardiere, romanele lui Cezar Petrescu au avut totuși ceva de spus

întotdeauna și cititorului rafinat. Acea directă relație cu actualitatea, tenta socială și umană, motivele dramatice, îndeosebi, au fost câteva dintre atuurile prozei sale. Aceleași care s-au transformat în cărți perdante, la ceas de cumpănă al istoriei, când societatea noastră avea să suporte transformările impuse de regimuri totalitare, străine specificului românesc. Romanele sale deveniseră oglinda unei lumi dispărute. Cezar Petrescu n-a putut să se adapteze noilor condiții, sau n-a vrut. S-a refugiat în alte genuri literare, a scris memorialistică, eseuri, teatru, chiar și scenarii de film, și-a continuat o prodigioasă activitate de gazetar.

Premiere editoriale

Tudor Arghezi
Lucian Blaga

Șerban Cioculescu
Gh. Ciprian
Laurențiu Fulga
Al. Gregorian
Gala Galcation
Eugen Lovinescu
Al. Marcu
Cezar Petrescu

"Lina" (roman)
"Opera dramatică" (două volume), "Religie și spirit", "Știință și creație"
"Aspecte lirice contemporane"
"Cutia cu maimuțe"
"Straniul Paradis"
"Țara demiurgului"
"În grădinile Sfântului Antonie"
"Antologia ideologiei junimiste"
"Aspecte italiene"
"Ochii strigoiului"

Al. Philippide	"Floarea în prăpastie"
Ion Pillat	"Împliniri"
Dumitru Popovici	"Studii literare" (vol.I)
Neagu Rădulescu	"4 pe trimestrul 2", "Pățaniile soldatului Neață"
Mihai Ralea	"Înțeleșuri"
Radu D. Rosetti	"Odinioară"
Ion Marin Sadoveanu	"Drama și teatrul religios în evul mediu"
Mihail Sadoveanu	"Oamenii Măriei-Sale" (vol.III din "Frații Jderi")
Damian Stănoiu	"O noapte cu ghinion"
Dimitrie Stelaru	"Noaptea geniului"
Tudor Vianu	"Introducere în teoria valorilor", "Transformările ideii de om"
Duiliu Zamfirescu	"Poezii alese"
G.M. Zamfirescu	"Miss"

TEATRU

★ Stagiunea Teatrului Național din București include trei piese de I.L. Caragiale: "O scrisoare pierdută", "D-ale carnavalului", "Năpasta". Din repertoriul străin, drama "Don Carlos" de Fr. Schiller are o distribuție de zile mari, cu N. Bălțățeanu, N. Brancimir, M. Gingulescu, Aglae Metaxa Enescu, Marietta Anca, în regia lui I. Șahighian.

★ De pe afișul altor teatre, spicuim: Studioul Teatrului Național - "Fascinație", "Corsarul" (în ambele, G. Vraca), "Surorile Aman"; Comedia - "Bobiță" (G. Timică, Silvia Dumitrescu Timică, Gr. Vasiliu Birlic), "Un om de treabă", "Fiii marchizului"; Municipal - "Procurorul Hallers" (G. Storin), "Omul de zăpadă" (V. Maximilian), "Margareta: 3"; Mic - "Omul, bestia și virtutea" (Ion Finteșteanu, Marietta Rareș), "Cicerone" (I. Iancovescu); Nostru - "Femeia dracului" (Tanți Cocea, G. Demetru, F. Eterlé).

★ În turneu prin țară, "Soțul ideal" de Oscar Wilde, cu Tony Bulandra și Maria Mohor în rolurile principale.

★ Cu succes se joacă comediele muzicale "Secretara tatii" (Florica Demion, Virginica Popescu, Al Giugaru), la Teatrul "Maria Filotti" din str. Sărindar, și "Apartamentul 54" (Tanți Căpățână, Lulu Savu, Elena Burmaz, N. Roman, V. Vasilache) la Teatrul Savoy.

★ Tot la Savoy, singura revistă de succes rămasă pe scenele bucureștene, "O seară la Tănase", are în distribuție pe consacrații C. Tănase, Mia Apostolescu, Titi Botez, G. Trestian, dar și tinerele actrițe Silly Popescu și Zizi Șerban.

★ Opera Română (mutată în sala fostului Teatrul Regina Maria de pe cheiul Dâmboviței), pe lângă obișnuitul repertoriu italian, "Rigoletto", "Trubadurul", "Traviata" de G. Verdi, "Tosca", "Boema", "M-me Butterfly" de G. Puccini, "Bărbierul din Sevilla" de G. Rossini, "Lucia de Lamermoor" de G. Donizetti, precum și "Carmen" de G. Bizet, aduce prezențe noi pe afiș, operele germane "Nunta lui Figaro" de W.A. Mozart, "Martha" de Fr. von Flotow, "Casa cu trei fete" de Schubert-Berté. O premieră autohtonă, baletul "Demoazela Măriuța" de Mihail Jora.

★ Teatrul Alhambra, consacrat definitiv operetei, prezintă pe Ion Dacian în "Contele de Luxemburg" de Lehar și "Vânzătorul de păsări" de Zeller, alături de parteneri mai puțin versați în interpretarea partiturilor muzicale, actorii de comedie N. Gărdescu, M. Angheliescu, Maria Wauvrina.

FILME

Pe ecranele Bucureștiului...

"Absențe nemotivate" (Alida Valli)
 "Când stelele strălucesc" (La Jana, Rosita Serrano)
 "Clipe de rătăcire" (Isa Miranda, Rossano Brazzi)
 "Iubirea cea mare" (Zarah Leander, Hans Stüwe, regia R. Hansen)
 "Iubirile lui Verdi" (Benjamino Gigli, Maria Cebotari, Tito Gobbi)
 "Pilotul ghinionist" (Heinz Rühmann)

"Regele spadei" (Gino Cervi, Osvaldo Valenti, Clara Calamai)
 "Rembrandt" (Ewald Balzer, Herta Feiler, Gisela Uhlen)
 "Rigoletto" (Michel Simon)
 "Sânge vienez" (Willy Fritsch, Maria Holst, Hans Moser, regia Willy Forst)
 "Venera oarbă" (Viviane Romance, Georges Flamant)
 "Vivere" (Tito Schipa)

...și ale lumii

"A fi sau a nu fi" (Carole Lombard)
 "Așa s-a călît oțelul" (r. Mark Donskoi)
 "Casablanca" (Humphrey Bogart, Ingrid Bergman, Conrad Veidt, Claude Rains)
 "Casa din vale" (Walter Pidgeon, Maureen O'Hara, regia John Ford)
 "Drumul spre Maroc" (Dorothy Lamour, Bing Crosby, Bob Hope)
 "Ești cea mai frumoasă" (Fred Astaire, Rita Hayworth)
 "Femeia zilei" (Katherine Hepburn, Spencer Tracy)
 "Hanul melodiilor" (Bing Crosby, Fred Astaire)
 "Nevastă-mea vrăjitoarea" (Veronica Lake, Fredric March, regia René Clair)
 "Orașul de aur" (Cristina Söderbaum, Eugen Klöpfer, r. Veit Harlan)
 "Pentru cine luptăm" (Celia Johnson, John Mills, Noel Coward, regia David Lean)
 "Povestiri din Manhattan" (Charles Laughton, Henry Fonda, Charles Boyer, Rita Hayworth, Paul Robeson, r. Julien Duvivier)
 "Simfonia fantastică" (Jean-Louis Barrault, Renée Saint-Cyr, regia Christian-Jaque)
 "Splendoarea Aubersonilor" (regia Orson Welles)
 "Trubadurii diavolului" (Arletty, Alain Cuny, Marie Déa, regia Marcel Carné)

PREMII

Premiul OSCAR

"Premiul Oscar" 1942 a fost câștigat de actorul american James Cagney pentru interpretarea din filmul "Simfonia americană" (r. Michael Curtiz).

Premiul NOBEL

În anul 1942 nu s-au acordat tradiționalele Premii Nobel, în nici una din secțiuni. Când armele vorbesc, muzele tac...

MUZICA

♪ Pe scena Ateneului Român se face din nou remarcată prezența maestrului George Enescu, într-o serie de recitaluri de vioară, cu acompaniamentul fidel al lui Ion Filionescu, la pian. ♪ Ne vizitează țara soliști germani, soprana Tiana Lemnitz, pianistii Wilhelm Kempff și Conrad Hansen, precum și pianista italiană Annetta Santoliquido. ♪ Concertele simfonice sunt dirijate în principal de George Georgescu și Ionel Perlea.

SPORT

Box

Sportul cu mânuși este unul din puținele care se remarcă prin activitate, în acești ani de război. Lucian Popescu, fost triplu campion european, încearcă să-și recâștige centura la categoria pană, înfruntându-l pe italianul Gino Bondavalli, acasă, la Reggio Emilia. Este învins la puncte.

Fotbal

• "Cupa României" este câștigată de F.C. Rapid (7-1 în finala cu "U" Cluj).
 • Nu s-a acordat titlul de campioană națională. Se dispută un turneu redus "de război".
 • Meciuri internaționale: Germania-România 7-0(1-0); România-Croația 2-2(1-2).

Tenis

● Nici o modificare majoră pe tabela campionatelor naționale. Își păstrează titlul Constantin Tănăsescu (a 5-a oară campion), Magda Rurac (4), A. Schmidt - C. Tănăsescu (5). A apărut, însă, un cuplu nou la dublu mixt, soții Vinicius și Magda Rurac.

● **Constantin Tănăsescu** este distins cu "Premiul Național pentru Sport" pe anul 1942.

● La Wimbledon, terenurile de tenis sunt transformate în depozite de armament pentru trupele britanice. Presa menționează că 25 de milioane de mingi de tenis au fost aruncate în mare, ca flotoare pentru minele magnetice puse în calea submarinelor germane.

Șah

Continuă seria turneelor internaționale organizate în Germania și teritoriile ocupate, cu participarea mai multor mari măestri ruși refugiați, printre care Alehin, Bogoliubov, Keres. De patru ori consecutiv, la Salzburg, München, Cracovia și Praga, victoria revine campionului mondial Aleksandr Alehin. Se remarcă tânărul șahist german Klaus Junge (locul 1-2 la Praga), ulterior căzut pe front, la vârsta de 21 de ani.

S-AU NĂSCUT

Dumitru Avachian (n.Cetatea Albă), critic muzical, emisiuni radio și televiziune.

Ana Blandiana (n.Timișoara), pseudonim literar al Otiliei Coman, scriitoare, poetă, premiul Herder (1982), activitate politică, președinte Alianța Civică.

Florin Bogardo (n.București), compozitor, activitate prodigioasă în domeniul muzicii ușoare.

Gabriel Constantinescu (n.București), pictor, sculptor, stabilit în Germania.

Ion Caramitru (n.București), actor de teatru și film, președinte al U.N.I.T.E.R.

Cassius Clay (alias Muhammad Ali), boxer american de culoare, campion olimpic (Roma 1960), campion mondial cat.grea (1964-1974).

François Léotard, om politic francez, ministru de război (1992).

Michel Drucker, ziarist francez, comentator și prezentator de televiziune.

Barbra Streisand, actriță și cântăreață americană.

DIFUZARE

ABONAMENTE

În legătură cu difuzarea revistei "CRONICA SECOLULUI XX" facem următoarele precizări:

- revista se găsește în vânzare la centrele de difuzare a presei RODIPET din Capitală și din provincie.

- În mod deosebit, în București, revista se află în permanență la dispoziția cititorilor, cu începere de la nr. 1, la LIBRĂRIA "MIHAIL SADOVEANU" din bd. Magheru, și la standul de reviste și cărți de la coloane în Piața Romană (Firma Pânzaru)

Abonamentele pentru anul 1994 se fac la factorii poștali și la oficiile județene poștale, revista "CRONICA SECOLULUI XX" fiind trecută în catalogul de abonamente la poziția nr. 4 170.

Pentru luna februarie 1994, abonamentele se primesc numai până în ziua de 24 februarie 1994.

AU DECEDAT

Gheorghe Adamescu (n.București, 1869), istoric literar și bibliograf, membru corespondent al Academiei Române (1921), a publicat "Istoria literaturii române".

Alfonso Castaldi (n.1874), estetician și critic literar, elev al lui Titu Maiorescu, profesor universitar.

Nicolae Mohănescu (n.București, 1914), militant politic comunist, tipograf cu activitate ilegală, arestat și executat.

Constantin Garoflid (n. 1872), agronom și om politic, de mai multe ori ministru.

Constantin Meissner (n.Iași. 1854), filolog, membru de onoare al Academiei.

Frederic Storck (n.București 1872), sculptor și pictor, profesor la Școala de Arte Frumoase.

Octavian Tăslăuanu (n.1876), publicist și om politic, fruntaș al Partidului Național Român din Transilvania.

Stefan Zweig (n.1881), scriitor austriac.

John Barrymore (n.1882), actor de film american.

MARGINALII

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	B	A	S	A	P	A	B	I	A	
2	U	N	I	C	A	T	E		N	A
3	C	I	T	I	T	O	R	I		R
4	O	V					E	X	O	D
5	Y	E					T			E
6	I	R					A			L
7	N	S								E
8	A	A			O	T	O	M	A	N
9	R	B	T	R	A	G	E	R		
10	M	I	H	A	I					

ORIZONTAL: 1) Răpită vremelnice în urma unui pact odios. 2) Exemplare singulare - Poftim, nepoliticos. 3) Prietenii revistei noastre. 4) Ecliptică - Părăsirea în masă a unor teritorii. 5) Arta de a spune adevărul. 6) Siria între fruntarii - Întreprinderile Metalurgice Arad - Dumnealui. 7) Tuns pe jumătate - Verbul cunoașterii - ...Ceaușescu nu mai e! 8) "Anno ante Christum" (abr.) - Imperiu expansionist care a prilejuit împotrivirea unor viteji domnitori români. 9) Replieri ale trupelor. 10) Tânărul rege urcat pe tron în vremuri vitrege - Sute de metri pătrați.

VERTICAL: 1) Jumătătea sa de Nord ne-a fost răpită prin ultimatum. 2) Sărbătorile Marii Uniri. 3) Păsări călătoare - Slav apusean. 4) A face o combinație chimică cu un anumit compus organic - Cută. 5) Dezorientați. 6) Dator fără margini - A reproduce. 7) Pe capul marinarului - Togă fără cușmă. 8) Pseudonimul publicistului Alexandru Ionescu (1862-1929) - General turc, participant la înăbușirea Revoluției de la 1848 în Țara Românească. 9) 1942, de pildă - Produc metal dur. 10) Frații noștri de peste munți, care au suferit sub ocupația hortystă.

Octavian Gorea

DEZLEGAREA CAREULUI DIN NUMĂRUL TRECUT: CRONICA, PA, ANTONESCU, R, TRUDI, TC, LAE, MARINA, TESTARI, AR, O, CANI, J, O, NAUCI, VIOL, V, T, L, LS, REGINA MAMA, CANGICOV, C.

CRONICA SECOLULUI XX

Revista apare sub egida
Societății "ROMPITCOMIMPEX" S.R.L.
(R.C.: J/40-5562/1991)

Președinte - redactor șef: **AUREL NEAGU**

Director executiv: **GH. BRĂTESCU**

Secretar general de redacție: **AURA ANGHEL**

Redactori: **CONSTANTIN TATU, RADU VOIA, ALFRED DUMITRESCU**

Consilier: dr. istorie **RODICA ȘERBĂNESCU**

Documentare, fișe, colajonare: **ROZALIA RADULI-DUMITRESCU**

Designer: **BOGDAN URSULESCU**

Tehnoredactare computerizată: **ANCA THEODORA COJAN**

Tipărit la tipografia "CONCORDIA" - București

Adresa: Piața Presei Libere nr. 1, Oficiul poștal 33, căsuța poștală 59, București

Telefon: 618.57.75 și 617.60.10/2140

OPERA ROMÂNĂ ÎN ANII RĂZBOIULUI

① Soprana Maria Moreanu, în "Carmen" ② Tenorul Emil Marinescu, în "Manon Lescaut" ③ Un grup al Operei în turneu la Cluj. În picioare, de la stânga la dreapta: Victor Ivănescu, Lidia Rânzescu, Emil Marinescu, Egizio Massini, Jean Rânzescu, Maria Moreanu, Stela Simonetti. Așezați: Șerban Tassian și Dora Massini. ④ Baritonul Șerban Tassian și tenorul Dinu Bădescu în "Boema" ⑤ Soprana Lucia Bercescu-Țurcanu, în "Turandot" ⑥ Baritonul Petre Ștefănescu-Goangă, în "Rigoletto"